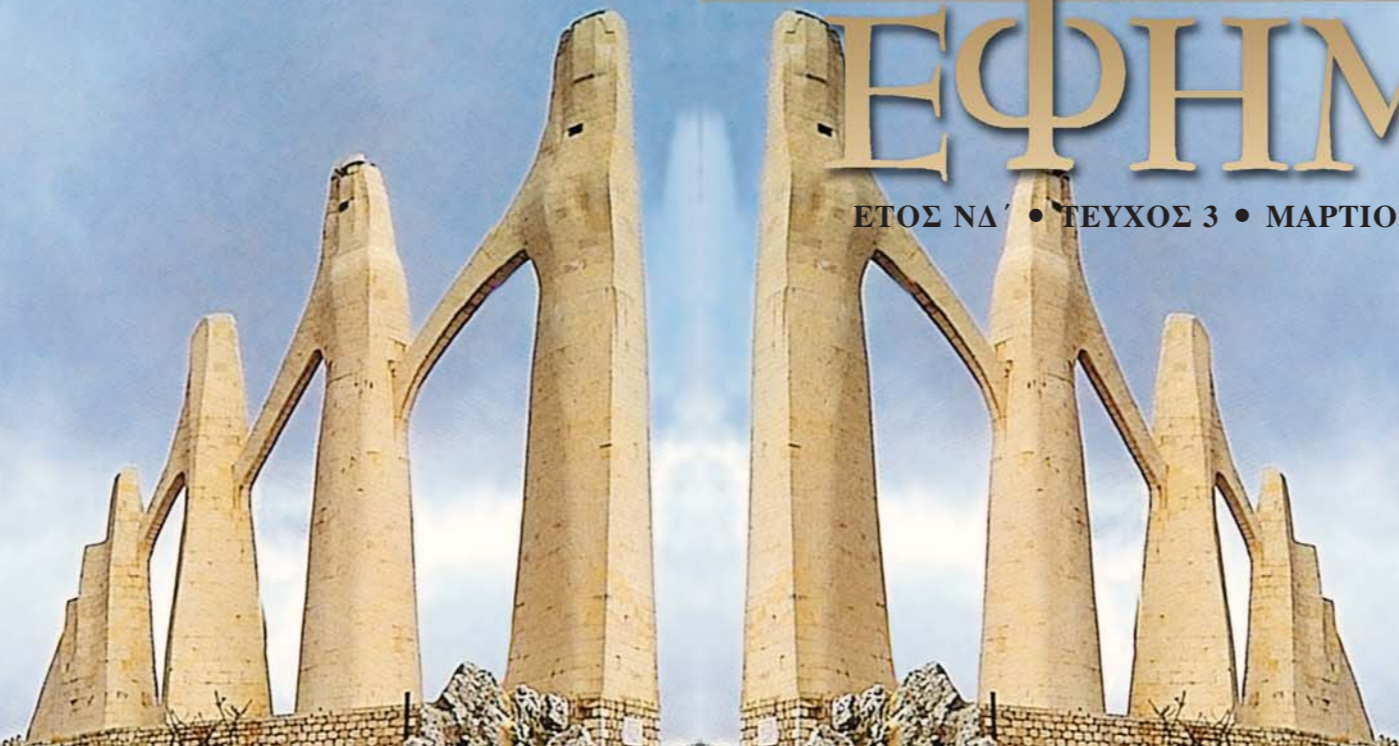

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΑ' • ΤΕΥΧΟΣ 3 • ΜΑΡΤΙΟΣ 2006

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ιω. Γενναδίου 14 115-21 Αθήναι
Τηλ: 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ
ΤΕΛΟΣ
Υπερ. Γενναδίου
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
Αριθμός Άδειας
4036

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΛΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2855

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247

Διεύθυνση Διαδικτύου της Έκκλησίας
<http://www.ecclesia.gr>
Ηλεκτρονική διεύθυνση:
e-mail: contact@ecclesia.gr
e-mail «Έφημερίο»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Άρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης
Ελλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

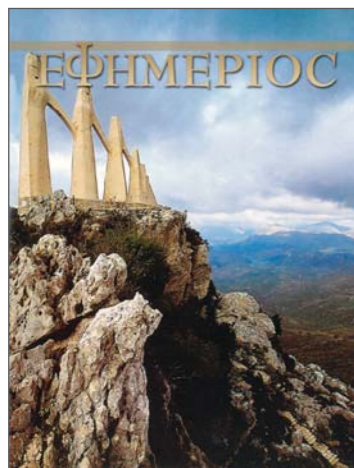
υπό του Κλάδου Εκδόσεων
της Μορφωτικής και Έπικοινωνιακής
Υπηρεσίας της Έκκλησίας της Ελλάδος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
Ο Άρχιγραμματέυς της Γ. Συνόδου
Άρχιμανδρίτης Διονύσιος Μάνταλος

ΔΙΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ί. Χατζηφώτη

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Γ. Μ. Χατζηφώτης

Στοιχειοθεσία - Έκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ίασιου 1 - 115 21 Αθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

ΕΞΟΦΥΛΛΟ:

Το μνημείο που στήθηκε στο Ζάλογο της Ηπείρου για να θυμίζει στους αιώνες τη θυσία των γυναικών της περιοχής, που προτίμησαν κατά την Έθνεγερσία να πέσουν στον γκρεμό με τα παιδιά τους -χορεύοντας τον αιώνιο χορό της γενναιότητας και της άθυνασίας - παρά να παραδοθούν στα χέρια των τυράννων, δίνει με τον δικό του άφαιρετικό τρόπο το μεγαλείο και τη λεβεντιά ενός ολόκληρου λαού. Απεικονίζει την ουσία της πράξης εκείνης. Τη δυναμική της Έλληνας που, μένοντας στα μετόπισθεν, στο σπίτι και την οικογένεια, από τον καιρό του Όδυσσέα ως το Άλβανικό έπος και τις ημέρες μας, ύψωσε το ανάστημά της, προέταξε με το δικό της τρόπο τα στήθη της ασπίδα στην επίβουλη και διατράνωσε τη δύναμη και την θέληση της ψυχής της στην οικογένεια. Φωτογραφία Ν. Δεσύλλα από το λεύκωμα «Ηπειρος».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έπισκοπικά Γράμματα Μητροπολίτου Άχελώου	σελ. 3
Όρθοδοξη και Λαϊκή Παράδοση Μ. Γ. Βαρβούνη	σελ. 4-5
Άναδρομές Αυτόγνωσίας	σελ. 6
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θα Συμβούν	σελ. 7-9
«Υπέρ την νύκτα» κ. Μανώλη Μελινού	σελ. 10-11
«Έάν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε» κ. Νικολάου Δ. Καλογιάννη	σελ. 12-13
Παραινέσεις πρὸς Ἱεροψάλτες Μακ. Άρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου	σελ. 14-19
Μόρφωση τοῦ νοῦ καὶ (δια)μόρφωση τῆς καρδιάς Πρωτ.κ. Βασ. Θερμοῦ	σελ. 20-21
«Έξωσωματική γονιμοποίηση καὶ παιδιά τοῦ σωλήνα» Άρχιμ. κ. Δανιήλ Ε. Σάπικα	σελ. 22-23
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 24-25
Σὰς Ἐνδιαφέρει... ..	σελ. 26
Τὸ Βῆμα τῶν Ἀναγνωστῶν	σελ. 27-29
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Άρχιμ. κ. Παντελεήμονος Μουτάφη	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμὸτυπα	σελ. 31

Έπισκοπικά Γράμματα

Άγαπητέ Συμπρεσβύτερε,

Βασικό στοιχείο της ὀρθόδοξης θείας Λατρίας είναι ὁ μυσταγωγικός χαρακτήρας της. Ὁ χαρακτήρας αὐτὸς ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι, στὶς ἐκδηλώσεις τῆς Λατρίας, ἡ θεία Χάρη μεταδίδεται μὲν πραγματικά, ἐνεργεῖ ὅμως μυστικά, ἀθόρυβα καὶ ἀθέατα, ἔξω καὶ πέρα ἀπὸ τὶς διαστάσεις τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου. Αὐτὸν, ἄλλωστε, τὸ σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ ἡ χρῆση τῶν καλυμμάτων, τοῦ ἱεροῦ Βήματος, τῶν ἱερῶν σκευῶν κ.ἄ.

Ὁ μυσταγωγικός αὐτὸς χαρακτήρας δὲν πρέπει κατ' οὐδένα τρόπο νὰ ἀλλοιώνεται καὶ νὰ καταστρατηγεῖται, ἀλλὰ νὰ διαφυλάσσεται, ὡς πολῦτιμο καὶ ἀναφαίρετο στοιχείο τῆς ὀρθόδοξης Λατρίας.

Ένα βασικό στοιχείο ποὺ συμβάλλει στὴ διατήρηση τοῦ μυσταγωγικοῦ χαρακτήρα τῆς Λατρίας ἢ τὸν ἀλλοιώνει εἶναι ὁ φωτισμὸς τῶν ἱερῶν ναῶν.

Βασικὴ πηγὴ τοῦ φυσικοῦ φωτισμοῦ τῶν ὀρθόδοξων ναῶν εἶναι ὁ ἥλιος, τὸ φῶς τοῦ ὁποῖου εἰσέρχεται στὸν ἐσωτερικὸ χῶρο τοῦ ναοῦ εἴτε ἀπὸ τὰ ἀνοίγματα τοῦ Τρούλλου εἴτε ἀπὸ τὰ παράθυρα τῶν τοίχων. Οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ποὺ διαπερνοῦν τοὺς ἐγχρωμους ὑαλοπίνακες τοῦ ναοῦ εἰκονίζουσι τὶς πολυ-

ποίκιλες ἐνέργειες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ φλόγα τῶν κεριῶν καὶ τῶν καντηλιῶν εἰκονίζει τὴν ὑπαρξὴ τῶν πιστῶν, τὴν θρυαλλίδα τῆς ὁποίας ἀνάβει (πυρπολεῖ) ἡ Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Δυστυχῶς, ὅμως, λόγῳ ἀγνοίας, ὁ μυσταγωγικός χαρακτήρας τοῦ φωτισμοῦ τῶν ναῶν ἀλλιώνεται σὲ μεγάλῳ βαθμῷ ἀπὸ τὴν ἀλόγιστη καὶ ὑπέρμετρη χρῆση τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ. Ὁ ἠλεκτρικὸς φωτισμὸς τῶν συγχρόνων, ἰδίως, ὀρθόδοξων ναῶν εἶναι τόσο ἀπλετος, ὥστε οἱ ἱεροὶ χῶροι τῆς ὀρθόδοξης Λατρίας νὰ συναγωνίζονται τὰ σύγχρονα καταστήματα καὶ τὶς αἰθουσες τῶν κοσμικῶν κέντρων...

Πρόσεχε, λοιπὸν, ἀγαπητέ, τὸ θέμα τοῦ φωτισμοῦ τοῦ ναοῦ σου. Ἀπόφευγε τὶς ὑπερβολές: οὔτε ἀπλετος φωτισμὸς ἑκατομμυρίων κίλοβάτ οὔτε «σκότος καὶ σκιά θανάτου». Ὁ φωτισμὸς τοῦ ναοῦ πρέπει νὰ διευκολύνει τοὺς πιστοὺς νὰ ζητοῦν τὸ «ἱλαρὸν φῶς» τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ὁμολογοῦν ὅτι «εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον».

Με πολλές εὐχές
†Ο Ἀ. Ε.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Συνοδικών Δικαστηρίων. Τό Δεκέμβριο του 2000 εξελέγη από τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως, βοηθὸς τοῦ Σέβ. Αὐστραλίας. Ὑπηρετήσε ἐκεῖ ὡς τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 2002 καὶ ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα. Τότε προσελήφθη στὴν ὡς Ἱεροκῆρυξ καὶ Γεν. Ἀρχ. Ἐπίτροπος τῆς Ι. Μ. Πειραιῶς. Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 2005 τοῦ ἀνατέθηκαν τὰ καθήκοντα τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ι. Συνόδου. Κληρικὸς μὲ εὐρεία καλλιέργεια καὶ κηρυκτικὴ δεινότητα, νομικὴ ἐμβρίθεια καὶ πολλές διοικητικὲς ικανότητες τις ὁποῖες ἄσκησε μὲ πραότητα καὶ προσήνεια, χαρίσματα γιὰ τὰ ὁποῖα οἱ συνεργάτες του στὴν Ι. Σύνοδο ἄ τὸν ἐνθυμοῦνται πάντοτε μὲ σεβασμὸ, ἐκτίμηση καὶ ἀγάπη.

Νέος Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Μὲ πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου νέος Γραμματεὺς τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, μετὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Χριστιανουπόλεως κ. Σεραφεῖμ ὡς Μητροπολίτου Πειραιῶς, διορίσθηκε ὁ Ἀρχιμ. κ. Διονύσιος Μάνταλος, ὡς τῶρα Διευθυντὴς Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀπὸ τὸ 2002 καὶ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ι. Μ. Χαλκίδος ἀπὸ τὸ 1990. Ὁ νέος Ἀρχιγραμματεὺς σπούδασε θεολογία τις θεολογικὲς Σχολές Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης καὶ χειροτονήθηκε πρεσβύτερος τὸ 1979 ἀπὸ τὸν Σέβ. Μητροπολίτη πρ. Χαλκίδος κ. Χρυσόστομο.

Δεκαεπτὰ χρόνια λειτουργίας τοῦ Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας

Δεκαεπτὰ χρόνια λειτουργίας συμπλήρωσε αὐτὸ τὸν μῆνα ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῆς Ἐκκλησίας. Γιὰ τὴν ἐπέτειο ἔκαναν δηλώσεις Μακαριώτατος, πολλοὶ Ἀρχιερεῖς, πολιτικοί, ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος κ. ἄ. Μὲ τὴ εὐκαιρία νὰ σημειωθεῖ ὅτι μετὰ τὴ συνδρομητικὴ, δορυφορικὴ πλατφόρμα τῆς ΝΟῦΑ, ὁ Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μεταδίδει πλέον τὸ σῆμα τοῦ ἐλεύθερα ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ δορυφόρο ΗΕἰἰἰἰ ὦΑΤ 2, πὸν σημαίνει ὅτι ὁποῖος ἐπιθυμῆι μπορεῖ σὲ ὀλόκληρη τὴν Ἐπικράτεια, καὶ ὄχι μόνον, νὰ ἀκούει δωρεὰν τὸ πρόγραμμα ὄλο τὸ 24ωρο. Ἀπαιτεῖται μόνον μιὰ δορυφορικὴ

ἐγκατάσταση προκειμένου νὰ ὑπάρξει σύνδεση μὲ τὴν δορυφορικὴ πλατφόρμα.

Γεῦμα τοῦ Μακαριωτάτου στοὺς Εὐρωβουλευτές

Ἐπίσημο Γεῦμα παρέθεσε τὴ Δευτέρα 27 Φεβρουαρίου ὁ Μάκ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Σταύρου Δήμα, Ἐπιτρόπου τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση καὶ τῶν κ.κ. Ἑλλήνων Εὐρωβουλευτῶν στὴν «Αἴγλη Ζαπτείου». Σκοπὸς τοῦ γεύματος ἦταν ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἐπὶ θεμάτων ἀφορῶντων στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση καὶ στὴν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὰ Εὐρωπαϊκὰ δρώμενα.

Στὸ γεῦμα, ἐκτὸς τοῦ κ. Δήμα, παρεκάθησαν οἱ Εὐρωβουλευτὲς κ.κ. Ι. Βαρβιτσιώτης, Κ. Χατζηδάκης, Ι. Γκλαβάκης, Ν. Βακάλης, Μ. Παναγιωτοπούλου, Μ. Ξενογιαννακοπούλου, Π. Μπεγλίτης, Εὐ. Τζαμπάζη, Δ. Παπαδημούλης, Γ. Καρατζαφέρης, Γ. Κασιμάτης, Ἐμ. Μαυροματάκης, οἱ πρῶν Ἐπίτροποι κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου καὶ Χρῆστος Παπουτσῆς, ὁ πρ. Ὑφ. Ἐξωτερικῶν κ. Πάν. Σκανδαλάκης καὶ ἀπὸ πλευρᾶς Ἐκκλησίας οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Καισαριανῆς κ. Δανιὴλ καὶ Σύρου κ. Δωρόθεος, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Χριστιανουπόλεως κ. Σεραφεῖμ, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης,

Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, ὁ Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, Διευθυντὴς τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερώνυμος Κάρμας, Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων καὶ ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Σπυρίδων Κατραμάδος, συνεργάτης τῆς ἴδιας Ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Κῶν. Πυλαρινός, Γέν. Διευθυντὴς τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Διευθυντὴς τῆς Μ.Κ.Ο. “Ἀλληλεγγύη” κ. Δ. Φουρλεμάδης καὶ ὁ κ. Χάρης Κονιδάρης, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ρωμαιοκαθολικοὶ Κληρικοὶ στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ

Ἐκατὸν πενήντα νέοι Ρωμαιοκαθολικοὶ κληρικοὶ τὰ Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Μιλάνου, συνοδευόμενοι ἀπὸ τὸν Καρδινάλιο Ντονίτσιο Τεταμάντσι, ἐπισκέφθηκαν στὶς 14 Φεβρουαρίου τὸν Μακαριώτατο στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ. Ὁ κ. Χριστόδουλος μετὰ ἄλλων κάλεσε τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς κληρικοὺς νὰ γνωρίσουν τοὺς θησαυροὺς πὸν διαθέτουμε στὴν Ἑλλάδα, ὅπως εἶναι ἡ παράδοσή μας, τὰ ἱερά λείψανα τῶν Ἁγίων μας καὶ ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας. «Μέχρι τώρα ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ὑποτάχθηκε στὸν πειρασμὸ τῆς ἐκκοσμικέυσης

ὥστε νὰ τρέχει πίσω ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀρνούμενη τὴν ἴδια τῆς τὴν παράδοσή, τόνισε ὁ Μακαριώτατος.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

«Υπὲρ τὴν νύκτα»

Τοῦ **Μανώλη Μελινοῦ**

ΗΦΡΑΣΙΣ «ὕπὲρ τὴν νύκτα» – πού αποτελεί ἕν εἶδει τίτλου τὸ ἀποτύπωμα τῶν λιτῶν τούτων σκέψεων– εἶναι ἡ καθαρότερη διατύπωση τοῦ περιεχομένου τοῦ 1821. Γιατὶ τὸ '21 ἀποτελεῖ πραγμάτωση ἀρετῆς. Καὶ ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ ἀνοδος «ὕπὲρ τὴν νύκτα», εἶναι ἡ ἐξόρμησις πρὸς τοὺς ὑπερέρους ἐκείνους χώρους, ὅπου τὸ πνεῦμα αἰχμαλωτίζει τὴν αὐτοσυνείδησή του. Περιοχὴ τοῦ πνεύματος, εἶναι ἡ περιοχὴ τῆς ἐλευθερίας.

Ὅλοι συμφωνοῦμε ὅτι ἡ Ἱστορία ἔπρεπε νὰ μᾶς ἔχει γίνε πείρα. Ὅλοι πάλι συμφωνοῦμε ὅτι δυστυχῶς δὲν μᾶς ἔγινε. Ποιὸς ξέρει; Ἴσως καὶ τοῦτο νὰ εἶναι μία ἀπὸ τὶς ὁμορφες «παραφροσύνες», μετὰ τὶς ὁποῖες ὑφάναμε καὶ τὴν δόξα καὶ τὴν συμφορὰ μας. Κληρονόμοι πλοῦτου σὲ ἀρετῆς μέγιστου, ἀλλὰ καὶ σὲ πράξεις ἀφροσύνης, σημαιοστολιζομε συνήθως τὶς ἀναμνήσεις τῶν ἀρετῶν καὶ καλύπτουμε τὶς ἀφροσύνες, γιὰ νὰ εἶναι ὁ δρόμος πάντα ἐορτάσιμος!

Αὐτὲς τὶς ἡμέρες ὅμως ὀφείλουμε νὰ γυρίζουμε στὶς πηγές, στὶς ρίζες, στοὺς πατέρες καὶ τὶς μητέρες, στὴν τυραγνισμένη ζωὴ τους, στὰ μαρτύρια, στὸ αἷμα, στοὺς ἰδρώτες καὶ στὰ δάκρυα τῆς σκλαβιάς τους, στὰ πάθη τους, στὶς ἀδυναμίες του, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐξαρσή τους. Δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε ἀυτάπατες. Οὔτε ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ἐξιδανικεύσεις. Πρέπει ν' ἀντικρύσουμε τὸ παρελθὸν ἐκεῖνο κατάματα, νὰ σταθοῦμε μπροστά του ἔτσι ὅπως εἶναι. Νὰ τὸ νιώσουμε πὸ βαθειά, νὰ μεταγγίσουμε στὶς ψυχές μας τὴν ἐξαρσή του. Νὰ φρονηματοποιηθῶμε

ἀπὸ τὸ ἄφωνο καὶ συνάμα εὐγλωττο κήρυγμα τοῦ παραδείγματος τῶν συντελεστῶν τοῦ θαύματος, νὰ φυλαχθοῦμε ἀπὸ τὶς ἀδυναμίες τους. Νὰ κατορθώσουμε ἔτσι νὰ παρακολουθήσουμε δίχως στείρους συναισθηματισμοὺς τὸ μεγαλειώδες ἄλλα τους «ὕπὲρ τὴν νύκτα». Νὰ γνωρίσουμε πὼς κατάφεραν νὰ περάσουν ἀπὸ τὸ σκοτάδι στὸ φῶς. Εἶναι ἱστορικῶς μαρτυρημένον ὅτι στὸ ἄλλα τοὺς παρεκίνησε ὁ ἔρωτας γιὰ τὴν ἐλευθερία, ἡ συνάντησις Πίστειος καὶ Πατρίδος, ἡ προσφορὰ αἵματος. Ἡ πίστη πού κατὰ τὸν Kierkegaard εἶναι «ἄλλα στὸ ὑπέρολογο!» Αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τοῦ θανάτου, αὐτὴ ἡ ἐνσυνείδητη καὶ θεληματικὴ προσφορὰ τῆς ὑπεράτης θυσίας, ἀποτελεῖ τὸ βαθύτερο νόημα καὶ διδασμα τοῦ ἄλλματος «ὕπὲρ τὴν νύκτα».

Ρώτησαν τὸν Κανάρη πὼς ἐτόλμησε νὰ πυρπολήσει τὴ ναυαρχίδα τοῦ Καρα-Ἀλή. Λιτὰ τοὺς ἀπήντησε: «Εἶπα: Κωνσταντῆ, θὰ πεθάνεις!» Δὲν μπορούσε ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα νὰ γίνε ἀλλιῶς. Γιατὶ σ' αὐτὸ τὸν χωρὸ κυριαρχεῖ ἡ πεποίθησις ὅτι δὲν εἶναι οἱ πατρίδες ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις (Ἑλλὰς α.ε.) γιὰ νὰ ρυθμίζε τὴν κάθε σου πράξιν ὑπολογίζοντας μέχρι λεπτοῦ τὸ δοῦναι καὶ τὸ λαβεῖν. «Μακάριοι» οἱ χωρὶς ἱστορία λαοί. Αὐτοὶ μποροῦνε καὶ βλέπουν τὸν τόπο τους σὰν συνοικιακὸ μικρομάγαζο, πού μοναδικὸ λόγον ὑπάρξεως ἔχει τὸ κέρδος. Ποῦ τέτοια... μακαριότητα ἐμεῖς, ὅταν ξέρουμε ὅτι τοῦλάχιστον 30 λευκασμένοι αἰῶνες ἀγρυπνοῦν, βαθμολογώντας τὴν κάθε μας κίνησι.

Μέσα στοὺς αἰῶνες ἡ ἑλληνικὴ πορεία δὲν εἶναι πορεία κερδοσκοποῦ ἢ ἐπιχειρηματία.

Στοὺς ἀγῶνες δινόμαστε χωρὶς νὰ ὑπογράφουμε, πρὶν ἀπὸ αὐτοὺς, συμβάσεις ἐργασίας... Ἡ προσφορὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιταγὴ τῆς Ἱστορίας. Μοῖρα τοῦ τόπου εἶναι τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων νὰ τσακίζονται καὶ ν' ἀγιάζονται σὲ ἀγῶνες πού δὲν εἶναι ἀγῶνες ὅπως ἐκεῖνοι γιὰ τὰ πετρέλαια. Μία ἰδέα –ἡ ἐλευθερία– τὸ γέρας τους.

Στὸν Ἑλληνα ἡ ἀγάπη στὸ χῶμα του εἶναι καημὸς. Γιὰ τὸν Ἑλληνα, ἡ Ἑλλὰς εἶναι πρῶτα ἰδέα καὶ ἔπειτα κράτος. Ἰδέα πού πρωταρχικῶς ἀναλύεται στὶς πολυποικιλίες ἔννοιες τῆς ἀρετῆς. Λιτοὶ δωρικὸι στύλοι, οἱ Ἑλληνες, κρατοῦν μετὰ σεμνήν ὑπερφάνεια τ' ἀετώματα τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Κάναμε βίβλο μας τοῦ '21 τ' ἀπομνημονεύματα τοῦ Μακρυγιάννη, γιὰ τὸ ἀκριβῶς αὐτὸ εἶναι τὸ χρονικὸ του: Ἡ ἐπανάστασις καμωμένη ἀπὸ ἀνθρώπους μετὰ αἷμα καὶ σάρκα καὶ ὄχι ἀπὸ μυθικοὺς ἥρωες, στὴν σφαῖρα τῆς φαντασίας. Ἐὰν οἱ Ἑλληνες εἶναι μία μικρὴ φυλὴ μετὰ τέρასτια Ἱστορία καὶ ἂν μέσα σ' αὐτὴ τὴν Ἱστορία ὑπάρχει καὶ ζεῖ ὅτι ὀνομάζεται ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καὶ ἀνθρώπινο μεγαλεῖο καὶ ἂν ἐπὶ τουλάχιστον τρεῖς χιλιάδες χρόνια ὅλα τὰ ἔθνη ἐμπνέονται ἀπὸ τ' ἀθάνατα παραδείγματα τῆς Ἱστορίας αὐτῆς, εἶναι ἀκριβῶς γιὰ τὸ δὲν ἔχει γραφεῖ μετὰ τὸν διαβήτη τῶν καλῶν λογαριασμῶν, ἀλλὰ μετὰ τὴν φλόγα τῶν μεγάλων ἐνθουσιασμῶν, μετὰ τὴν ἀσάλευτη πίστη στὰ ὑψηλότερα ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ἂν κάποτε –ἐξαιτίας τῶν σκοτεινῶν σημείων– ἡ ἀποκαρδίωσις κάνει τὴν συνείδησι νὰ γέρνει προδωμένη, πάντα μία ζωηρὴ φωνὴ μᾶς ξυπνᾷ καὶ ἓνα χεῖρ νευρῶδες μᾶς ἀρπάζει ἀπὸ τὰ μαλλιά, ὅμοια ναυαγῶν καὶ μᾶς ἀνεβάσει καὶ πάλι στὸ φῶς τῆς ἐλπίδος. Αὐτὴ εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ἑλλάδος.

Ὅταν συνθέτα τὶς λιτέρες αὐτὲς σκέψεις, εἶπα μετὰ τὸν νοῦ μου νὰ μὴ γράψω ἐγὼ καὶ τὸν ἐπίλογο. Σᾶς καλῶ νὰ πετάξουμε μαζί, μετὰ τὰ φτερά τῆς ἱστορικῆς μνήμης κάπου στὰ 1828, ὅταν πιά ἡ ἀπέραντη νύκτα ἔχει ἐντελῶς ὑποχωρήσει. Νὰ πετάξουμε σὲ κά-

ποια μπαρουτοκαπνισμένη βουνοκορφὴ, στὴν μαύρη ράχη τῶν Ψαρῶν –τὸ ἱερότατο αὐτὸ ξερονήσι, ἀπ' ὅπου ἔχω τὴν τιμὴ, πρὸ νόμο ἀληθινό, νὰ ἔλκω τὴν καταγωγὴ– καὶ ἐκεῖ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὅ,τι δοῦμε καὶ ὅ,τι ἀκούσουμε, μαζί νὰ τὸ καταγράψουμε ὡς κατακλείδα.

Κάποια μέρα λοιπόν, ἕστερ' ἀπὸ 7 χρόνια στὸ αἷμα πνιγμένα, παύουν ν' ἀνάβουν στὶς κορυφές τῶν χορταριῶν –στὴν ἐλευθερὴ Ἑλλάδα τοῦ 19ου αἰῶνος– ἀγρωποῖ σαρκοφόροι καβαλλάρηδες. Ὁ φόβος παύει νὰ σκάβει λαγούμια καὶ νὰ τρυπῶνε τρέχοντας. Τὰ ὄρνια ἀρχίζουν καὶ πάλι νὰ μοιράζονται ἀνενόητα στοὺς αἰθέρες, τὶς ψυχές τοῦ μάρτυρα οὐρανοῦ. Σταματᾷ ὁ ξέφρενος καλπασμὸς τῶν ἀλόγων καὶ ὁ θανατερός μπάλος τῶν ἀγγέλων τοῦ πολέμου. Καθαρίζει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τὶς καπνιές τῶν καμένων κοκκάλων καὶ ξύλων. Λουφάζει ὁ ἄχος τῶν καρνοφυλλῶν. Χορτάρει βέβαια δὲν φυτρῶνε στὴν μαυρισμένη γῆ καὶ τὸ αἷμα ξεραίνεται πηχτὸ στὰ θυμάρια. Ἡ μπαρουτοκάπνα ὑποχωρεῖ καὶ ξεχωρίζει ἓνας μοναχικὸς τύπος, ὁ ἀνώνυμος ποιητῆς. Παίρνει τὸ στρατὶ γιὰ τὴν ὑψηλότερη κορυφὴ τοῦ ὀλοκαυτώματος βυθίζοντας νύχια καὶ δόντια στὸ ξεροτρόχαλο μονοπάτι. Ὁρθῶνε τὸ ἀνάστημά του, βάζει τὸ χεῖρ ἀντήλιο καὶ μονολογεῖ:

*Ἦταν ἐδῶ μιὰ χώρα,
σὲ τούτη τὴ ράχη
τοῦ ἡλιοῦ τὸ φέγγος ἦταν!
Γύρω της, βράχοι.*

*Ἦτανε μιὰ χώρα
στὴν ράχη ἀπλωμένη.
Ρώτησα: Ἐδῶ πεθαίνει;
Κι ἄκουσα: Δὲν πεθαίνει!*

Ἄποσπασμα ἀπὸ ὀμιλία στὴν Αἴθουσα Τελετῶν
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ
τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας.

«Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθέρωσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε»

(Ἰωάν. 8,36)

Τοῦ Νικολάου Δ. Καλογιάννη, Θεολόγου

ΗΕΟΡΤΗ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ κινεῖται ἀνάμεσα σὲ δυὸ πόλους, ἀπὸ τῆς μίας τὸ θρησκευτικὸ σκέλος τῆς ἑορτῆς ποὺ ἀποκαλύπτει καὶ προβάλλει «τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον» (Ἀπολυτικίον ἑορτῆς Εὐαγγελισμοῦ), κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ ἔθνικὸ σκέλος, ἡ ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν δυσβάσταχτο ὀθωμανικὸ ζυγὸ. Ὁ ταυτόχροнос ἐορτασμός δὲν ἀποτελεῖ βέβαια τυχαῖο γεγονὸς ἀλλὰ φανερώνει τὴ μυστικὴ σχέση ποὺ συνδέει τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ ἀόρατα δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τὰ ὄρατα δεσμὰ τοῦ τυράννου.

Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Παναγίας εἶναι τὸ εἰσαγωγικὸ κεφάλαιο τῆς «ἐπὶ γῆς» παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, ἀνοίγει τὴν πύλη τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ μᾶς εἰσάγει στὴν ἐλευθερίαν τῶν τέκνων Του. Στὴ νέα πραγματικότητα ποὺ δημιουργεῖται «οὐκ ἔστι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος» (Γαλ. 3,28), δὲν ὑπάρχουν δεσμὰ ἁμαρτίας ποὺ ἀποκλείουν τὸν ἄνθρωπο τόσο τῆς κοινωνίας τοῦ Θεοῦ ὅσο καὶ τῆς σχέσεώς του μὲ τοὺς ὑπόλοιπους ἀνθρώπους.

Ἐκεῖνοι ποὺ θὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθεια, ὅπως αὐτὴ φανερώθηκε στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἐλευθερωθῶν ἀπὸ τὰ χειρότερα δεσμὰ ποὺ γνώρισε ποτὲ ὁ ἄνθρωπος, «ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσε με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου» (Ρωμ. 8,2).

Ἡ σύλληψη τοῦ Χριστοῦ δίδει τὸ ἔναυσμα «ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ» (Ρωμ. 8,21).

Ἡ νέα ἐλευθερία ποὺ ἐπαγγέλλεται ἡ σύλληψη τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ τελικὸς στόχος στὴ ζωὴ κάθε πιστοῦ. Ὁ πυρήνας τῆς χριστιανικῆς ζωῆς βρίσκεται στὴ δυνατότητα ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑπερβῆ τὰ στενὰ πλαίσια τῆς κτιστῆς ὑπάρξεώς του καὶ νὰ ζήσει ἐλεύθερος ἀπὸ τὰ

«δεδομένα» τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ ἔμφυτη ροπὴ ποὺ διακατέχει τὸν ἄνθρωπο πρὸς τὴν ἀπόλυτὴ ἐλευθερία εἶναι καρπὸς τῆς «κατ' εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ δημιουργίας του καὶ ἡ πραγματώσή της ἢ «κατὰ χάριν» θέωσή του.

Τούτῃ ἡ ἐλευθερία ὅμως φαντάζει ἀνέφικτη καὶ τραγικὴ ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος περιορίζεται ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύση του ποὺ εἶναι δημιούργημα, κτιστὴ καὶ κατ' ἐπέκταση φθαρτὴ, περικλείει μέσα της τὸ θάνατο. Ὁ ἄνθρωπος μοιάζει μὲ τὴν ὑπόλοιπη κτίση «σὲ ὁ,τιδήποτε συνεπάγεται ὑποταγὴ σ' αὐτὸ ποὺ τοῦ δόθηκε» (Ι. Ζηζιούλα, Ἡ κτίσις ὡς Εὐχαριστία, Ἄθηναι 1982, σελ. 101), εἶναι ἀδύνατο νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὴν κτιστὴ φύση του καὶ τὰ δεδομένα της.

Παρ' ὅλα αὐτὰ «ὁ ἄνθρωπος καὶ μόνον ὁ ἄνθρωπος, δημιουργώντας τὸν κόσμον του μπορεῖ νὰ πάει, πολὺ συχνά, ἀντίθετα στὴν ἔμφυτη λογικὴ τῆς φύσεως, τοῦ κόσμου ποὺ τοῦ δόθηκε. Μπορεῖ ἀκόμα καὶ νὰ τὸν καταστρέψει αὐτὸ τὸν κόσμον» (Ι. Δ. Ζηζιούλα, ὁ.π., σελ. 100). Αὐτὴ ἡ ἐπιλογή ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς ἔκφραση ἀρνητικῆ τῆς ἐλευθερίας του, ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ πράγματι κάνοντας ἐφαρμογὴ τῶν δυνατοτήτων καὶ τῶν χαρισμάτων ποὺ τοῦ δόθηκαν ἀπὸ τὸ Θεὸν ν' ἀντιστρατεύεται τὸ θέλημά Του καὶ τὴν ἀγάπη Του. Εἶναι γνωστὸ ἀπὸ τὸ εὐαγγέλιο ὅτι ὁ Θεὸς «πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Τιμ. Α' 2,4), ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν βρίσκει πάντα ἀνοικτὴ τὴν πόρτα τῆς ἀνθρώπινης συγκατάβασης καὶ ἀποδοχῆς. Ὁ Θεὸς λέγει «ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἂν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν καὶ δεῖπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ» (Ἀποκάλυψη Ἰωάννου 3,20), δυστυχῶς ὅμως βρίσκεται συνήθως ἀντιμέτωπος μὲ τὴν ἄρνηση καὶ τὴν ἀποστροφή, ἢ πόρωση τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς δὲν ἀφήνει περιθώριο ἀν-

ταπόκρισης στὸ κάλεσμα τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐλευθερία στὴν κακὴ τῆς ἔκφραση βιάζει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εἶναι μία ἐλευθερία καταδικασμένη, ἀφοῦ μοιραῖα ὁδηγεῖ στὴν ἀπομόνωση καὶ στὴν χριστιανικὴ γλώσσα ἀπομόνωση σημαίνει κόλαση. Ἀντίθετα ἡ ἐλευθερία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπόλυτα συνυφασμένη μὲ τὴν κοινωνία τῶν προσώπων ὅπως αὐτὸ φαίνεται καὶ στὶς σχέσεις τῆς Ἁγίας Τριάδος, εἶναι ἐλευθερία ἐκστατικὴ ποὺ μᾶς βγάζει ἀπὸ τὸν ἑαυτό μας, εἶναι ἐλευθερία προσφορᾶς καὶ ἀλληλοπεριχώρησης, εἶναι ἡ ἐλευθερία τῆς ἀγάπης.

Ὁ Τριαδικὸς τρόπος ζωῆς ἔχει ἄμεσα ἀντίκτυπο καὶ στὴν δική μας ὑπαρξὴ καὶ στὴν δική μας ζωὴ. Ὁ δικός μας Θεὸς εἶναι Θεὸς κοινωνίας προσώπων, εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν Θεὸς τῆς ἀγάπης. Τὰ πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος εἶναι ἀπολύτως ἐλεύθερα καὶ αὐτὴ ἡ ἐλευθερία γίνεται ἡ ἀσφαλῆς βάση τῆς κοινωνίας μεταξύ τους. Ἡ κοινωνία τῶν προσώπων τῆς Τριάδος εἶναι πραγματικὴ γιατί εἶναι ἐλεύθερη, δὲ βιάζονται τὰ πρόσωπα νὰ κοινωνήσουν, κοινωνοῦν γιατί ἀγαποῦν καὶ μόνον γι' αὐτό. Τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς βρίσκεται πάντοτε σὲ ἀπόλυτὴ ταύτιση μὲ τὸ θέλημα τῶν δύο ἄλλων προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ πραγματικὴ ἐλευθερία καρποφορεῖ στὴν ἀγαπητικὴ σχέση, στὴν συν-ὑπαρξὴ, στὴν συν-εργασία, στὴν σύμ-πραξὴ τῶν προσώπων τῆς θεότητος.

Αὐτὴ ἡ πραγματικότητα ἔχει ἄμεσα ἀντίκτυπο καὶ στὴ δική μας ζωὴ ὡς «κατ' εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ δημιουργήματά των. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν δυνατότητα τῆς ἐπιλογῆς, μπορεῖ νὰ κάνει χρῆση τῆς ἐλευθερίας του πρὸς ὅποιαδήποτε κατεύθυνση, εἴτε ὡς δημιουργία καὶ σχέση, εἴτε ὡς διάλυση καὶ ἀπομόνωση. Μπορεῖ ἀκόμα καὶ νὰ καταστρέψῃ τὸν κόσμον ποὺ τὸν περιβάλλει, νὰ διαλύσει τὴν σχέση του μὲ τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ὑπόλοιπους ἀνθρώπους, εἶναι ἔκφραση κι αὐτὸ τῆς ἐλευθερίας του.

Οἱ ἐπιπτώσεις βέβαια μιᾶς τέτοιας ἐλευθερίας εἶναι γνωστές, ἀρκεῖ νὰ ρίξει κάποιος μιὰ

ματιὰ στὶς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων ὅπως ὑφίστανται σήμερα μεταξύ τους, ὅσο καὶ στὴ σχέση τους μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον. Ἡ χριστιανικὴ ἐλευθερία ἀντιθέτως δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἀυτονομημένη, ζεῖ, ὑπάρχει καὶ ἀνθοφορεῖ στὸ πλαίσιο τῆς γνήσιας κοινωνίας, ὑπάρχει στὴν ἀγάπη. Ὁ συνάνθρωπος καὶ ὁ κόσμος εἶναι ὁ πλησίον, ὁ ἀδελφός, εἶναι ἡ χαρὰ καὶ ὁ καθρέπτης τῆς δικῆς μας ὑπαρξῆς, στὸν συνάνθρωπο θὰ γνωρίσουμε τὸν ἑαυτό μας. Δὲν εἶναι ὁ συνάνθρωπος «κόλαση» ὅπως τραγικὰ τὸ ἐξέφρασε ὁ μεγάλος ὑπαρξιστῆς φιλόσοφος Sartre, δὲν εἶναι ἐμπόδιο τῆς δικῆς μας ἐλευθερίας. Αὐτὴ ἡ ἐλευθερία ποὺ μᾶς στερεῖ τὴν ἐπικοινωνία, ποὺ καταστρέφει τὸν κόσμον, εἶναι μία δαιμονικὴ ἐλευθερία ποὺ χωρίζει. Κοντὰ στὸ Θεὸ ὁ ἄνθρωπος νικᾷ τὰ ἐκ πρώτης ὄψεως ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια καὶ μπορεῖ ν' ἀγαπᾷ ἐλεύθερα. Ξεπερνᾷ ἀκόμη μέσα ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ τὸ μείζον πρόβλημα τῆς κτιστότητός του ποὺ εἶναι ὁ θάνατος. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ μῆνυμα τοῦ εὐαγγελισμοῦ ποὺ ἑορτάζουμε.

Στὸν πρόλογο τοῦ θέματος ἔγινε ἀναφορὰ γιὰ τὸν μὴ τυχαῖο συνεορτασμὸ τῶν δυὸ σπουδαίων γιὰ τὴν πίστη καὶ τὸ γένος μας γεγονότων. Ἡ ἐλευθερία, ὅπως μᾶς δόθηκε ὡς χάρισμα τοῦ Θεοῦ, καὶ βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ὑπάρξεώς μας ὑπῆρξε τὸ ἐφαλτήριο τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνα τῶν προγόνων μας. Τὴν κατέκτησαν καὶ τὴν ὑπερασπίστηκαν μὲ κάθε κόστος θυσιάζοντας τὰ πάντα, ἀκόμη καὶ τὴν ἴδια τους τὴν ζωὴ.

Τότε ὁ ἀγῶνας ἦταν κατὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ ἐνὸς ὀρατοῦ δυνάστη καὶ τυράννου, σήμερα τὰ πράγματα εἶναι πολυπλοκότερα καὶ οἱ παγίδες δυσδιάκριτες, μᾶς στεροῦν τὴν ἐλευθερία δυνάστες ἀόρατοι, καλυμμένοι διάφορες χλαμύδες καὶ προσωπεῖα.

Ἄς ἀγρυπνοῦμε· «τὸ τηρῆσαι τ' ἀγαθὰ χαλεπότερόν ἐστι τοῦ κτίσασθαι», καὶ ἄς μὴν ξεχνᾷμε ὅτι «τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθαι» (Γαλ. 5,1).

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

ΕΝΑΣ πολλός λειτουργός του Χριστού μου άπευθύνει μιá έπιστολή που διακρίνεται για τήν ευλάβεια και τήν ταπεινώσή της. Άνθολογώ τó έρώτημα:

«Είμαι 80 έτών, έχω μπει στην σύνταξη πριν 3 χρόνια και λειτουργώ άκόμη. Έχω 4 ένορίες... Πολλοί δεσποτάδες λένε ότι οι ιερείς που ξέρουν μόνο γράμματα δημοτικού δεν πρέπει να έξηγούν τó Ευαγγέλιο. Οί μαθηταί του Χριστού ήταν άγράμματοι. Η άγιωσύνη σας τί λείει; Σας προσκυνώ, σας φιλω τó χέρι. Με άγάπη...».

Μακάρι, γέροντά μου, στην ήλικία σας να διαθέτω φρόνημα έπερωτήσεως προς νεωτέ-

δραματίσει κεντρικότατο ρόλο στην ποιμαντική του διακονία. Είδικά για τήν μετάδοση τής αλήθειας του Χριστού ισχύει ó λόγος του όσιου Πέτρου του Δαμασκηνού: «Μεγάλως συνεργεί ή κάτω παιδεία όταν όχημα γένηται τής άνω σοφίας του Πνεύματος. Διότι ή μόν νοήματα φωτεινά, ή δέ δύναμιν λόγου δίδωσιν, έάν έχη τήν φρόνησιν σταθεράν και τήν σωφροσύνην σύνοικον» (Φιλοκαλία, τόμος γ', σ. 159). Αυτό τó παρατηρούμε και στους Άγιους Πατέρες: όσοι έλαβαν πλούσια μόρφωση τήν κατέστησαν πολύτιμη για τήν Έκκλησία. Και κάτι άξιοσημείωτο: κατά κανόνα έπεζήτησαν τήν μόρφωση: όταν δέν τήν έλαβαν ήταν έπειδή οι συγκυρίες τής ζωής δέν τήν επέτρεψαν και όχι από έπιλογή.

Άλλά ó αντίλογος παραμένει άξιόπρόσεκτος: γιατί ó Χριστός κάλεσε όλιγογράμματος στο άποστολικό άξιωμα; Και πώς τά κατάφεραν αυτοί να έκχριστιανίσουν χιλιάδες ανθρώπων; Δέν έχουμε διδαχθεί πώς ή άγιότητα και ó ζήλος άναπληρώνουν τήν έλλειψη μορφώσεως; Δέν μάς έμαθε ó άπόστολος Παύλος ότι «τά μωρά του κόσμου έξελέξατο ó Θεός ίνα τους σοφούς καταισχύνη»;

Άπό τó γεγονός ότι και οι δύο έπιχειρηματολογίες είναι σοβαρές, συμπεραίνουμε ότι άμφότερες έκφράζουν μέρος τής αλήθειας. Δέν είναι δυνατό, δηλαδή, να δοθούν λύσεις μονολιθικές: είτε να κηρύττουν μόνο οι μορφωμένοι είτε να κηρύττουν όλοι οι όλιγογράμματοι. Κάποιο κριτήριο άπαιτείται και αυτό χρειάζεται να έντοπίσουμε με διάκριση, ταπεινώση, και φόβο Θεού. Για να καταστήσω άκόμη πιό περίπλοκη τήν εικόνα θά προσέθετα ότι ούτε όλοι οι μορφωμένοι κληρικοί είναι σκόπιμο να κηρύττουν!

Πράγματι, έχουν πληθύνει τά άνούσια, έσφαλμένα, ή και ένοχλητικά κηρύγματα από κληρικούς που διαθέτουν τήν ιδιότητα του θεολόγου. Κανένα τυπικό προσόν πλέον δέν έγγυάται ένα σωστό κήρυγμα. Θα άξιζε κάποια σχετική έρευνα έν προκειμένω μεταξύ των χριστιανών ή όποια θά άνιχνεύσει ποιά κηρύγματα αισθάνονται να τους ώφελούν και ποιά (τυπικά και ουσιαστικά) χα-

ρακτηριστικά έχουν οι κληρικοί που τά έκφωνούν. Η προσωπική μου διαισθητική άπάντηση είναι πώς εκείνο που προοιωνίζεται ένα έπιτυχημένο κήρυγμα είναι κυρίως ή προσωπικότητα του κληρικού.

Άλλά μιá προβληματική προσωπικότητα που διαθέτει πλούσια μόρφωση ένδέχεται να μόν τή χρησιμοποιεί καθόλου ή να τήν μεταχειρίζεται προς έπίδειξη. Και μιá ύγιής προσωπικότητα που δέν διαθέτει μόρφωση ίσως να αιχμαλωτίζει και να πείθει με τήν άγάπη και τή σοφία της. Ένα έπιτυχημένο κήρυγμα χρειάζεται σοφία άνθρωπινη (αυτή που αποκτάται με πείρα και τριβή από τους έκούσιους και άκούσιους σταυρούς) και σοφία θεϊκή (αυτή που χαρίζεται άνωθεν όταν τó «σκεύος» προετοιμασθή κατάλληλα). Είναι προφανές πώς ή σοφία δέν είναι συνώνυμη με τή γνώση.

Τότε τί πρέπει να γίνει; Νομίζω, είναι φανερό. Έργο του έπισκόπου είναι να άκούει προσεκτικά τους κληρικούς του να κηρύττουν ώστε να σχηματίζει προσωπική γνώμη. Έπίσης χρειάζεται να προσλαμβάνει τις γνώμες των πιστών οι όποιες συχνά θά του μάθουν μεγάλες αλήθειες που ίσως άγνοεί. Τότε ένδέχεται να διαπιστώσει πώς ιεροκήρυκές του που τους θεωρούσε δεινούς ρήτορες όδηγούν τó έκκλησιασμο σε πλήξη ή δυσφορία, ένω άσημοι έφημέριοι που δέν είχε διανοηθή ποτέ του να έκτιμήσει μιλούν κατ' ευθείαν στις ψυχές των ανθρώπων.

Χρειάζεται όμως και ó ίδιος ó κληρικός να καλλιεργεί τήν άυτογνωσία. Στα πρώτα στάδια τής ιερωσύνης θά ώφελούσε να μαγνητοφωνεί τó κήρυγμά του για να τó άκούσει στη συνέχεια και να έξάγει ώφέλιμα συμπεράσματα. Ένδέχεται να αϊφνιδιασθεί άκούγοντας ότι γίνεται στομφώδης. Μπορεί να διαπιστώσει ότι χάνεται από τó κύριο θέμα σε πλήθος άλλων παράπλευρων. Ίσως αντίληφθεί ότι έπαναλαμβάνει στερεότυπες έκ-

φράσεις και χωρία άκατανόητα για τους πολλούς. Δέν άποκλείεται να συνειδητοποιήσει ότι δέν ξέρει πώς να τελειώσει. Και πολλά άλλα.

Είναι σημάδι ταπεινώσεως έπίσης τó να έπιζητά ó κληρικός τή γνώμη των πιστών για τó κήρυγμά του, κάτι που θά τον άνεβάσει στις συνειδήσεις τους. Θα τον έκτιμήσουν περισσότερο αν διαπιστώσουν τήν άγωνία του να είναι πραγματικός ποιμένας τους. Και είναι σημάδι εύσυνειδησίας του κληρικού αν νοιάζεται αυτά που κηρύτει να έχουν ύπαρξιακή σημασία για τον ίδιο.

Συνεπώς ή άπάντηση στο έρώτημα του σεβαστού γέροντα φρονώ ταπεινά ότι άποτελεί ζήτημα ύπευθυνότητας του ίδιου του κληρικού, του πνευματικού του, και του έπισκόπου του. Βλέπετε ότι άκόμη και τó καλύτερο Σύνταγμα άναγκάζεται να θέσει στο τέλος του ένα άρθρο που λέγει τó έξής: «ή τήρηση του παρόντος Συντάγματος έπαφίεται στον πατριωτισμό των Έλλήνων». Έτσι και με τήν κηρυκτική διακονία: ή κατά Θεόν άσκησή της έπαφίεται στην ύπευθυνότητα και ευλάβεια των κληρικών μας.

Όλοι έχουμε να ώφεληθούμε και από τους έγγραμματος και από τους όλιγογράμματος κήρυκες, στο βαθμό που άγωνίζονται να βιώσουν κάτι από τó Μυστήριο του Θεού και τó Μυστήριο του ανθρώπου. Όπως έχω τονίσει και σε άλλες ευκαιρίες, αυτό προϋποθέτει συνεχή μελέτη. Υπάρχουν όλιγογράμματοι κληρικοί και μοναχοί και ήγουμένες που με τή διαρκή μελέτη διεύρυναν τους όρίζοντές τους και «παρέσυραν» και τó ποιμνίο τους στη διερεύνηση των θαυμασίων του Θεού. Άλλά δέν είναι ή μελέτη που τους έκαμε καλούς κήρυκες, αν θέλουμε να άκριβολογήσουμε. Είναι τó κίνητρο τής μελέτης: ή άγάπη.

Αυτό σημαίνει ότι βρίσκονται ψυχικά κοντά στους πιστούς, νοιώθουν τις δυσκολίες τους, συμμερίζονται τις άγωνίες τους, σπουδάζουν τή νοοτροπία τους, σέβονται τó πρόσωπό τους. Δηλαδή «συγκαουχούνται» και «συγκακοπάσχουν» με τó λαό του Θεού, όποτε τó κήρυγμά τους δέν είναι παρά ή άβίαστη έκφραση μιás άνάλογης ζωής άγάπης.

Μόρφωση του νοῦ καὶ (δια)μόρφωση τῆς καρδιάς

ρους άδελφούς. Τó θέμα που θίγεται έχει δυσκολη τήν άπάντηση, όχι από λόγους δηθεν διπλωματίας (για να μην διαφωνήσω με κάποιους έπισκόπους ή συμπρεσβυτέρους), αλλά ως έκ τής φύσεώς του.

Πρό καιρού συζητούσα με σεβαστό και έκλεκτό άγιορείτη ήγούμενο. Κάποια στιγμή ή συζήτηση έφθασε στο πλήθος των βιβλίων που έκδίδονται όποτε μου είπε: «Έμεϊς δέν πρέπει να άφιερώνουμε πολύ χρόνο για διάβασμα, διότι υπάρχει κίνδυνος να παραμελήσουμε τά μοναχικά μας καθήκοντα. Όμως οι ποιμένες που ζούν και δρούν στον κόσμο όφείλουν να μελετούν ποικίλα βιβλία, και έπιστημονικά, και είδήσεις να μαθαίνουν. Τους είναι άπαραίτητα για τήν διακονία τους».

Η φράση αυτή, πέρα από τó ευρύ πνεύμα του συγκεκριμένου προσώπου, δηλώνει και μιá μεγάλη αλήθεια. Ότι στους καιρούς που ζούμε ή μόρφωση του κληρικού έχει να δια-

Τά έρωτήματά σας και οι προτάσεις σας να άπευθύνονται στον π. Βασίλειο Θερμό, Έρατους 11, Παλλήνη 153 51 ή στο thermosv@otenet.gr.

Άρχιμ. Δανιήλ Ε. Σάπικα, ιατρού

Στις 1.10.91 έγινε σχετική εισήγηση στη Δ.Ι. Σύνοδο, με σκοπό να τοποθετηθεί η Όρθόδοξη Εκκλησία στο συγκεκριμένο θέμα.

1. Τονίζεται (περ. «Εκκλησία» 15.10.91 αρ. μελ. 15), ότι τα θέματα αυτά δεν επιτρέπεται να χειρίζεται μονομερώς η Ιατρική, χωρίς τη γνώμη παραγόντων, που έχουν συναρμοδιότητα στη χάραξη όριων και φραγμών, σε σημεία που προσκρούουν είτε στον ήθικό νόμο είτε στην πολιτειακή νομοθεσία ή έχουν κοινωνικές προεκτάσεις.

Είναι, βεβαίως, σίγουρο ότι η Ιατρική Έπιστήμη δεν έχει καμία αντίρρηση επ' αυτού του σημείου. Η Ιατρική Έπιστήμη θεωρεί μεγάλο επίτευγμά της την εξωσωματική γονιμοποίηση δηλ. γονιμοποίηση έξω από τον οργανισμό της μητέρας. Η θέση είναι ότι η μεταφορά αυτή δεν είναι χωρίς συνέπειες και ενδεχόμενες ψυχοσωματικές ατέλειες και αναπηρίες, τόσο στα ίδια τα παιδιά, όσο και στους απογόνους τους.

2. Επίσης ότι η Όρθόδοξη Εκκλησία, δογματικά, θεωρεί το έμβryo πλήρη ανθρώπινη οντότητα, από τη στιγμή της συλλήψεως του (Γ' Οικ. Σύνοδος, δια σύλληψιν Ίησού Χριστού). Έπισημαίνεται, λοιπόν, ότι το έμβryo, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται ως πειραματόζωο, γιατί χρησιμοποιούνται ένα ή δύο γονιμοποιημένα ωάρια. Τα άλλα αχρηστεύονται ή δίδονται σ' άλλους; Η φύση, όταν εκβιάζεται, αντιδρά (Μέθοδος SUZI) αφού η κατάψυξη των ωαρίων γίνεται σε 196^ο Κελσίου.

Σ' αυτό το σημείο επιθυμώ να σημειώσω αυτά που μελέτησα στα άρθρα των Γάλλων C. Manuel, F. Facy, M. Choquet, H. Grandjean, T.C. Cgyba: «Les risques psychologiques de la conception par insemination avec donneur pour l' enfant». Neurophychiatrie de l'enzince 1990, 38(12): 642-658.

Πολλά παιδιά, που γεννήθηκαν με τεχνητή γονιμοποίηση από δότη σπέρματος, παρουσιάζουν ψυχολογικά προβλήματα. Πρόσφατη έρευνα έπι-

τρέπει την εκτίμηση αυτών των παιδιών, στον συναισθηματικό και τον ψυχικό τομέα, με υλικό δείγματος, ομάδος παιδιών με τεχνητή γονιμοποίηση και κανονικών με φυσική γέννηση. Ο αριθμός των παιδιών ήταν 112 και στις δύο περιπτώσεις. Είχαν τα ίδια δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, την ίδια ηλικία της μητέρας και την ίδια σειρά μέσα στην οικογένεια...

Η όλη μελέτη έγινε με ειδικά ερωτηματολόγια στην ηλικία 3 μηνών, 18 μηνών και 3 χρόνων, σχετικά με την ψυχοσωματική τους ανάπτυξη και τις σχέσεις τους με τους γονείς τους. Αποδείχτηκε ότι τα παιδιά αυτά δεν παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ψυχοκινητική τους ανάπτυξη. Αντίθετα, προηγούνται στην απόκτηση του λόγου στους 18 μήνες και αποκτούν πρωιμότερα έλεγχο σφιγκτήρων. Έχουν όμως και διαφορές, στατιστικά σημαντικές, δυσκολιών συναισθηματικής φύσεως. Άρρωσταίνουν συχνότερα (3 μηνών) και παρουσιάζουν διαταραχές ύπνου, διατροφής και συμπεριφοράς (18 μηνών). Οι συναισθηματικές τους διαταραχές προέρχονται από την αύξηση των ψυχολογικών προβλημάτων των μητέρων. Η ύπαρξη του «μυστικού» για τη σύλληψη, που είναι γνωστό στο περιβάλλον, αλλά άγνωστο στο παιδί, μπορεί ν' αποδειχτεί παράγοντας, που θα οδηγήσει σε κρίση της ταυτότητάς του. Αυτό θα φανεί περισσότερο στην έφηβεία τους.

3. Έπισημαίνεται, εν συνεχεία, ότι η Εκκλησία στη συνηθισμένη αποβολή, δεν θεωρεί τελείως ανεύθυνη και άσχετη τη μητέρα για το έμβryo και προβλέπει ελαφρό επίτιμο (κβ' κανόνα Άγ. Γωάννη του Νηστευτού). Επίσης, τονίζεται, ότι η εξωσωματική γονιμοποίηση έχει τον χαρακτήρα της αμβλώσεως. Με τον δέοντα σεβασμό προς την παρούσα εισήγηση, θα σημειώσω εδώ ότι σε καμία περίπτωση ή σύγχρονη Ιατρική Έπιστήμη δεν κάνει «βεβιασμένη παιδοπαραγωγή». Με τον φωτισμό της Τριαδικής Θε-

ότητος και τις έπιστημονικές γνώσεις του, ο ιατρός τροχοδρομεί την έλπιδα για απόκτηση παιδιού, του στείρου ζευγαριού. Κάνει πράξη «τήν έννομο συζυγία και τήν έξ αυτής παιδοποιία».

Δέν είναι «ίταμή» ή επέμβαση του ανθρώπινου παράγοντα. Γιατί ή μοναδική και άνεπαλάλητη αυτή έπιτυχία του ανθρώπου, δέν νομίζω ότι εύρσκεται εκτός της Θε. Πρόνοιας και της προβλέψεως της καλύτερεύσεως της ανθρώπινης ζωής. Υπάρχουν, εύσεβεις ιατροί-γυναικολόγοι, που συναγωνιούν με τους γονείς, προσεύχονται για τήν έπιτυχία της γονιμοποίησης και χαιρόνται για τή «συνδημιουργία» τους με τον Θεό, στο μέγιστο θέμα της ανθρώπινης ύπαρξης.

Ναί, νά υπάρχουν, όπως από τήν Μητέρα Όρθόδοξη Εκκλησία, νομικές, ήθικές και κοινωνικές προδιαγραφές. Όχι όμως θέσεις αποθάρρυνσης και απογοήτευσης των ειδικών έπιστημόνων. Έκείνο, που θεωρείται ήθικά άπαράδεκτο είναι, βέβαια, τό σπέρμα τρίτου άνδρα, σαν δότη στην ιατρική αυτή πράξη. Πάντα αναφερόμεθα στην άτεκνία συζύγων. Δέν πρέπει νά χαρακτηρίζεται ή αντικειμενική πρόοδος της Ιατρικής Έπιστήμης «έκφυλιστικό επίτευγμα».

4. Τέλος, στην εισήγηση τονίζεται ότι δέν είναι πρώτος, αλλά δεύτερος σκοπός του γάμου ή απόκτηση παιδιών. Τονίζει, ότι θέση της Όρθόδοξης Εκκλησίας πρέπει νά είναι ή αποδοχή της ευτεκνίας, ως εύλογίας και της άτεκνίας, ως δοκιμασίας. Αμφιβάλλει ή Μητέρα Εκκλησία, ότι «έν τή σοφία και τή αγαθότητα και τή προνοία Αυτού, οικονομών πᾶσι τό συμφέρον, προς σωτηρία», έφώτισε τους γενετιστές στην εξωσωματική γονιμοποίηση;

Ποιός γνωρίζει, εάν ο Πάνσοφος Θεός και ποιητής του Σύμπαντος δέν έχει προνοήσει για τό μέλλον της ανθρωπότητας, με τους δικούς του κανόνες, άπόλυτα άπρόσιτους και άδιανόητους στην πεπερασμένη ανθρώπινη λογική και κρίση μας. Μήπως εδώ έχει έφαρμογή τό ρητό της Άγίας Γραφής: «Όπου βούλεται Θεός, νικάται φύσεως τάξις;».

Συμβαίνουν άλλοι...

Άκυρο κρίθηκε τό δημοψήφισμα για τήν ύποβοηθούμενη γονιμοποίηση, καθώς στις κάλπες προσήλθε μόλις τό 25% των Ιταλών. Η μειωμένη προσέλευση των ψηφοφόρων θεωρείται άποτυχία για τις δυνάμεις που κινητοποιήθηκαν, όπως είναι όλα τά άριστέρα κόμματα της «Ελιάς» και πολλές γυναικείες οργανώσεις, που ζητούσαν περισσότερες έλευθερίες στην έξωσωματική γονιμοποίηση. Υπέρ της άποχής είχαν ταχθεί οι Ιταλοί Καρδινάλιοι, αφού τήν τελευταία περίοδο πήρε θέση έναντιον του δημοψηφίσματος, ο ίδιος ο Πάπας Βενέδικτος 16ος καλώντας τους πιστούς σε άποχή. «Δέν μιλήσα, για νά μη διχάσω τή χώρα, σε ένα πρόβλημα συνειδησης και δέν θέλω ούτε τώρα νά τό σχολιάσω. Οι έκλογείς απέδειξαν ότι έχουν κρίση. Η Ιταλία έχει ανάγκη ένότητας και είναι άνώφελο νά πολιτικοποιούμε τά πάντα», τόνισε ο πρωθυπουργός Σίλβιο Μπερλουσκόνι.

Αντίθετα από τήν κυβέρνηση, ή ύπουργός Ίσότητας των δύο φύλων Στεφάνια Πρεστιτζιάκομο, που πρωτοστάτησε υπέρ της αλλαγής του νόμου, εξέφρασε τήν άπαισιοδοξία της για τό μέλλον, προσθέτοντας ότι «θα διατηρήσουμε ένα νόμο που βρίθει λαθών και είναι όπισθοδρομικός. Εκείνο όμως που φοβάμαι και άφορά κυρίως τις γυναίκες είναι ότι τώρα κάποιος θα ζητήσουν νά αλλάξει και ο νόμος που νομιμοποίησε τις αμβλώσεις». Ο άρχηγός της Έθνικής Συμμαχίας και ύπουργός Έξωτερικών Τζανφράκκο Φίνι, που δέν συμφώνησε με τήν κυβερνητική γραμμή, δήλωσε ότι έπραξε κατά συνειδηση και δέν υπέστη κάποια ήττα. Στο δημοψήφισμα ή κεντροαριστερά κατήλθε διχασμένη, αφού ο ήγέτης του κεντρώου κόμματος «Μαργκερίτα» Φρανσίσκο Ρουτέλι είχε τοποθετηθεί έναντιον, δηλώνοντας ότι δέν θα ψηφίσει. Σε δύσκολη θέση

βρίσκεται ολόκληρη ή «Ελιά», αφού δέν κατόρθωσε νά κινητοποιήσει τους έκλογείς της.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Ἄγρυπνίες εἰς μνήμην τῶν Νεομαρτύρων

Ἡ Ἱερά Μονή Ἀσωμάτων Πετρακῆ συνεχίζει καὶ ἐφέτος τὴν ωραία παράδοση τῆς τελέσεως Ἄγρυπνιῶν, μία παράδοση πού ἔχει στεφθεῖ μέχρι τώρα μὲ ἐπιτυχία. Αὐτὸ μαρτυρεῖ ἡ μεγάλη προσέλευση πιστῶν κατὰ τὰ προηγούμενα χρόνια. Στὸ πρόγραμμα τοῦ 2006, τὸ ὁποῖο ἐκυκλοφορήθη προσφάτως, διαβάζουμε ὅτι ἡ ἐφετενὴ περίοδος τῶν Ἄγρυπνιῶν εἶναι ἀφιερωμένη στὴν μνήμη τῶν Ἀγίων Νεομαρτύρων τῆς Τουρκοκρατίας. Τὸ πρόγραμμα ἐξηγεῖ γιατί ὀφείλουμε ἰδιαίτερη τιμὴ στὴν σεπτὴ μνήμη τῶν Νεομαρτύρων: «Χωρὶς ὑπερβολὴ μπορεῖ νὰ εἰπωθεῖ ὅτι οἱ Νεομάρτυρες ὡς οἰκεῖοι, ὡς προσιτοὶ, ὡς βγαλμένοι ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τοῦ λαοῦ μας, ἦσαν οἱ μεγαλύτεροι ἀντιστασιακοὶ τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας προβάλλοντας μὲ τὴν ὁμολογιακὴ θυσία τους τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα πού στήριζαν τὴν Ἑλληνορθοδοξία σὲ καιροὺς χαλεπούς, ἐνῶ συνάμα ὁ ἅγιοπνευματικὰ ἐμπνευσμένος ἥρωισμὸς τοῦ παραδείγματός τους ἦταν πού εἶχε τὴν μεγαλύτερη ἀπήχηση καὶ ἀναρρίπιζε τὴν τρεμοσβήνουσα φλόγα τῆς Πίστεως καὶ τῆς Ἐλευθερίας στὶς συνειδήσεις τῶν ταλαιπωρημένων ραγιαδῶν». Οἱ Ἄγρυπνίες διακοῦν ἀπὸ τὶς 9 τὸ βράδυ μέχρι τὶς 2 τὰ ξημερώματα εἶναι δὲ ἀφιερωμένες στοὺς ἐξῆς Ἁγίους. 30 πρὸς 31 Ἰανουαρίου: Νεομάρτυρος Ἡλία τοῦ Ἄρδουνη. 16 πρὸς 17 Φεβρουαρίου: Νεομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Βυζαντίου. 21 πρὸς 22 Μαρτίου: Ὁσιομάρτυρος Εὐθυμίου τοῦ ἐκ Δημητσάνης. 21 πρὸς 22 Μαΐου: Νεομάρτυρος Παύλου πολιούχου Τριπόλεως. 20 πρὸς 21 Ἰουνίου: Ἁγίου Νικήτα τοῦ Νισυρίου. 13 πρὸς 14 Ἰουλίου: Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου. (Εἶναι γνωστὸ, βεβαίως, ὅτι ὁ Ἁγιος Νικόδημος δὲν εἶχε μαρτυρικὸ τέλος, ἀλλὰ συνδέεται μὲ τοὺς Νεομάρτυρες, διότι πρῶτος ἐκεῖνος κατέγραψε τὸν βίον καὶ τὸ μαρτύριό τους στὸ «Νέον Μαρτυρολόγιον»). 16 πρὸς 17 Αὐγούστου: Ὁσιομάρτυρος

Δημητρίου ἐκ Σαμαρίνης. 7 πρὸς 8 Σεπτεμβρίου: Νεομάρτυρος Ἀθανασίου ἐκ Θεσσαλονίκης. 12 πρὸς 13 Ὀκτωβρίου: Νεομάρτυρος Χρυσῆς ἐκ Μογλενῶν. 17 πρὸς 18 Νοεμβρίου: Νεομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ ἐκ Παραμυθίας. 19 πρὸς 20 Δεκεμβρίου: Νεομάρτυρος Ἰωάννου ἐκ Θάσου. Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἄγρυπνιῶν ὁ Καθηγούμενος τῆς Μονῆς Πανοσιολογίωτατος Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Μπιζαούρης ἐκφωνεῖ κάθε φορὰ σχετικὴ μὲ τὸν ἐορταζόμενον Ἁγιο ὁμιλία. Ἦδη οἱ ὁμιλίαι τῶν ἐτῶν 2003 καὶ 2004 ἐξεδόθησαν σὲ δύο τομίδια ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἐν Ἄγρυπνίαις» Α καὶ Β.

Ἡ ἐκδημία ἐνός δραστήριου Κυπρίου Κληρικοῦ

Στὶς 4 Φεβρουαρίου τ.ἔ. ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ π. Σπυρίδων Δημοσθένους στὴν Λευκωσία τῆς Κύπρου, βυθίζοντας σὲ βαθὺ πένθος τὰ πάμπολλα πνευματικὰ του τέκνα καὶ ὀλόκληρη τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Κύπρου. Τραυματίσθηκε σοβαρὰ στὶς 13/9/2005 ὅταν ἐδέχθη ἐπίθεση ἀπὸ ἓναν ἄνθρωπο μὲ διαταραγμένη ψυχικὴ κατάσταση. Ἐδῶσε τὴ μάχη του στὸ Νοσοκομεῖο Λευκωσίας, ἀλλὰ παρὰ τὶς προσπάθειες τῶν ἰατρῶν μετὰ ἀπὸ 5 μῆνες ὑπέκυψε. Ὁ π. Σπυρίδων διετέλεσε ἐπὶ 38 συναπτὰ ἔτη προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Δημητρίου περιοχῆς Ἀκροπόλεως τῆς Λευκωσίας. Εἶχα τὴν χαρὰ νὰ τὸν γνωρίσω πρὸ δύο ἐτῶν κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς ἐπισκέψεώς μου στὴν Κύπρο. Γνώρισα ἀπὸ κοντὰ τὸ πολυσχιδὲς ἔργο, τὸ δικό του καὶ τῶν δυὸ κληρικῶν υἱῶν του. Στὴν ἐνορία του εἶχε ἰδρύσει Σταθμὸ Πρώτων Βοηθειῶν μὲ ἐξοπλισμὸ μικροῦ Νοσοκομείου, Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ μεγάλης ἐμβελείας, Μουσεῖο Κατεχομένων Ἐδαφῶν καὶ Ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλα πολλὰ θαυμαστὰ καὶ πνευματικῶς ὠφέλιμα. Τὴν εἶδηση τῆς ἐκδημίας

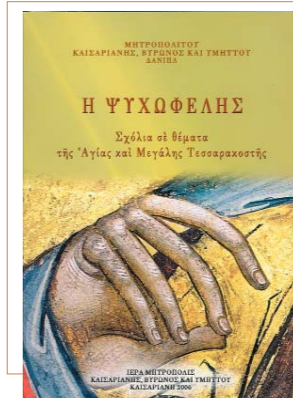
του πληροφορηθήκαμε ἀπὸ τὸ ἑβδομαδιαῖο ἔντυπο πνευματικῆς οἰκοδομῆς πού ἐκδίδει ἡ ἐνορία τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Λευκωσίας. Ἀπὸ τὸ κείμενο αὐτὸ παραθέτουμε μερικὲς συγκινητικὲς φράσεις τῶν συνεργατῶν του: «Εἶμαστε βέβαιοι ὅτι τώρα ὁ πνευματικὸς μας πατέρας δέεται ὑπὲρ πάντων ἡμῶν στὸ Οὐράνιο Θυσιαστήριον μαζὶ μὲ τοὺς ἀγαπημένους του Ἁγίους καὶ χαίρει οὐράνιας ἀγαλλίασης μαζὶ μὲ τοὺς Μεγαλομάρτυρες Δημήτριο καὶ Φανούριο, τοὺς ὁποίους ὑπήρτησε θυσιαστικὰ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μέχρι τὸ τέλος. Ὁ π. Σπυρίδων παρηγοροῦσε τοὺς πενθοῦντας μὲ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ρηθὲν ὅτι δὲν εἶμαστε «ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα», ἀλλὰ προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Αὐτὴ τὴν ἐλπίδα μεταγγίζει στὶς ψυχές μας ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου». Μαζὶ μὲ τοὺς Ὀρθοδόξους ἀδελφούς τῆς μαρτυρικῆς Κύπρου προσευχόμεθα καὶ ἐμεῖς στὸν Κύριο νὰ ἀναπαύσει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀγωνιστοῦ π. Σπυρίδωνος.

Σειρά: Ἁγιοὶ καὶ Ἑορτές

Ἀπὸ τὴν εὐλαβῆ πρωτοβουλία καὶ τὴν γλαφυρὴ πένα τοῦ ἐκλεκτοῦ Θεολόγου, Νομικοῦ καὶ συγγραφέως κ. Εὐαγγέλου Λέκκου, τῆς Διευθυντοῦ Ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, προέκυψε ἓνα ψυχωφελὲς ἐκδοτικὸ ἀποτέλεσμα. Ἀναφέρομαι στὴν σειρά μὲ τίτλο «Ἁγιοὶ καὶ Ἑορτές» τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Σαῖτης», ἀπὸ τὴν ὁποία ἔχουν κυκλοφορηθεῖ μέχρι σήμερα 24 μικρὰ καὶ καλαίσθητα βιβλία. Τὰ βιβλία ἀναφέρονται ἄλλα μὲν σὲ Δεσποτικὲς καὶ Θεομητορικὲς ἑορτές, ἀλλὰ δὲ στοὺς Ἁγίους τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Κάθε βιβλίον περιλαμβάνει σύντομο κείμενο μὲ ἀναφορὰ στὸν βίον τοῦ τιμωμένου προσώπου, τὸ Ἀπολυτικίον καὶ τὸν Παρακλητικὸ Κανόνα καὶ κοσμεῖται ἀπὸ ἐγχρωμες εἰκόνες βυζαντινῆς τεχνοτροπίας. Εἶναι ἀξιέπαινη καὶ αὐτὴ ἡ προσπάθεια τοῦ κ. Λέκκου πού μᾶς δίδει πνευματικὰ ἐφόδια ὥστε νὰ ἔχουμε ζωντανὴ τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καὶ τῶν Ἀγίων μέσα στὸ σπίτι μας μὲ κείμενα τεκμηριωμένα καὶ κατανοητὰ ἀπ' ὄλους.

Ἔθνομάρτυρες Κληρικοὶ

Κάθε χρόνο τὸν μῆνα Μάρτιο ἡ σκέψη μας στρέφεται πρὸς τὴν ἱερά μνήμη τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῶν ἀπλῶν κληρικῶν πού ἀγωνίσθηκαν καὶ θυσιάσθηκαν κατὰ τὶς πολλές –γνωστὲς ἢ ἄγνωστες– ἐξεγέρσεις τῶν Ἑλλήνων καὶ φυσικὰ κατὰ τὴν μεγάλη Ἐθνεγερεία τοῦ 1821. Προλογίζω μίαν ἐκδοσὴ τῆς Ἐκκλησίας μας τοῦ 1972 μὲ τίτλο «Λεξικὸν Νεομαρτύρων» ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος ἔγραφε μεταξύ ἄλλων τὰ ἐξῆς: «Οἱ Τοῦρκοι ἀντελήφθησαν καλύτερον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας τὴν θέσιν καὶ τὴν σημασίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐθνικὴν μας υπόθεσιν. Ἦξευραν οἱ Τοῦρκοι διατὶ ὠδήγησαν εἰς τὴν ἀγχόνην ἢ ἐπιέξαν εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἀπεκεφάλισαν ἓνδεκα Πατριάρχας, ἧτοι τὸν Ραφαήλ τὸν Β', Κύριλλον Α' τὸν Λούκαριν, Κύριλλον Β' τὸν Κονταρῆν, Παρθένιον τὸν Α', Ἰωαννίκιον τὸν Β', Παρθένιον τὸν Γ', Γαβριήλ τὸν Β', Μελέτιον τὸν Β', Γρηγόριον τὸν Ε', Κύριλλον τὸν Στ' καὶ Εὐγένιον τὸν Β'. Ἦξευραν διατὶ διὰ παντὸς σκληροῦ τρόπου ἐθανάτωσαν ἑκατὸν περίπου ἐπισκόπους, ἀπὸ Διονυσίου τοῦ Φιλοσόφου μέχρι Χρυσοστόμου τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης, τοὺς ἐξέδειραν, τοὺς ἀνεσκολόπισαν, τοὺς ἀπηγγόνισαν, τοὺς ἀπεκεφάλισαν, τοὺς διεμέλισαν σύροντες αὐτοὺς εἰς τὸν δρόμον. Εἰς ἕξ χιλιάδας ἀναβιβάζει ὁ Πουκεβὶλ τοὺς θανατωθέντας λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος, ἄλλοι δὲ ὑπολογίζουσι αὐτοὺς εἰς ἑπταπενηνταίους. Ἐπανελήφθη καὶ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἐν τῇ θείᾳ Γραφῇ προφητικῶς περὶ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ λεγόμενον: «πατάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς» (Ματθ. κστ' 31).

Κυκλοφορεῖ

Μητροπολίτου
Καισαριανῆς Βύρωνος
καὶ Ὑμηττοῦ
Δαυιὴλ

Ἡ ΨΥΧΩΦΕΛΗΣ

Σχόλια σὲ θέματα
τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης
Τεσσαρακοστῆς

«ΕΝΟΡΙΑ»

ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΕΝΟΡΙΩΝ

Μία νέα εφαρμογή, ή όποια καλύπτει όλο το φάσμα εργασιών μιας ένορίας, κυκλοφορεί από 1.1.2006.

Η «ΕΝΟΡΙΑ», όπως ονομάζεται, δοκιμάστηκε διεξοδικά σε επιλεγμένους ναούς πριν από την επίσημη διάθεσή της. Πραγματοποιεί ηλεκτρονική διαχείριση όλων των εργασιών που σχετίζονται με το ένοριακό έργο, όπως (ένδεικτικά): Έκδοση δηλώσεων μυστηρίων, αιτήσεων, πιστοποιητικών, τήρηση βιβλίων μυστηρίων, τήρηση ταμείων και έκδοση παραστατικών εισπράξεων ή πληρωμών, εκτέλεση προϋπολογισμού και απολογισμού, τριμηνίων κ.λπ. Οί δημιουργοί της τονίζουν με έμφαση ότι, συγκριτικά με άλλες εφαρμογές, **μπορεί να εγκατασταθεί εύκολα χωρίς περίπλοκες διαδικασίες και κωδικούς, έχει μικρές απαιτήσεις πόρων του Η/Υ και εκτελείται ταχύτατα, ενώ σχεδιάστηκε με γνώμονα την ταχύτερη δυνατή εκμάθηση και εκτέλεση από το χρήστη.**

Αναλυτικότερα ή «ΕΝΟΡΙΑ» παρέχει τις εξής δυνατότητες:

1. Μυστήρια

α) Ένιαία καταχώρηση στοιχείων (δέν πληκτρολογείται για δεύτερη φορά κάποιο στοιχείο, όπως στη χειρόγραφή έκδοσή), β) Έκτύπωση δηλώσεων βαπτίσεως, αιτήσεων τελέσεως γάμου, πιστοποιητικών έλευθερογαμίας και δηλώσεων τελέσεως γάμων, γ) Άμεση εύρεση έκδοθέντων έγγραφων και εκτύπωση αντιγράφων.

2. Βιβλία

Αυτόματη τήρηση βιβλίων Βαπτίσεων, Αιτήσεων Γάμου, Πιστοποιητικών άγαμίας, Τελέσεων Γάμων και Κηδεϊών (χωρίς επιπλέον καταχώρηση), ή όποια καταργεί τη χρονοβόρο τήρηση χειρογράφων βιβλίων με δυνατότητα μερικών ή συγκεντρωτικών εκτυπώσεων.

3. Ταμεία

α) Έκδοση αποδείξεων εισπράξεως από μυστήρια (βαπτίσεις, γάμοι, κηδείες, μνημόσυνα). Στις βαπτίσεις, γάμους και κηδείες ή έκδοση γίνεται αυτόματα μαζί με την καταχώρηση-εκτύπωση των σχετικών εγγράφων. β)

Έκδοση αποδείξεων εισπράξεως δωρεών (Ένοριακού και Φιλοπτώχου ταμείου) και Πρακτικών καταμετρήσεων. γ) Έκδοση ένταλμάτων πληρωμής εξόδων (Χ.Ε.Π.). δ) Αυτόματη ενημέρωση του Ένοριακού και του Φιλοπτώχου Ταμείου για κάθε κίνηση (όπως αναφέρονται παραπάνω). ε) Αυτόματος ύπολογισμός Τριμηνίας και Απολογισμός έτους. στ) Αυτόματοποιημένη έκδοση Προϋπολογισμού έτους. ζ) Για τα παραστατικά που χρειάζεται, γίνεται αυτόματος ύπολογισμός κρατήσεων αναλογούντων εισφορών (βλ. κληρικόσημο).

4. Επιπλέον δυνατότητες

α) Πολυτονικό (unicode) περιβάλλον.
β) Δυνατότητα παράλληλης καταχώρησης από περισσότερους του ενός Η/Υ για μεγαλύτερη ταχύτητα και ευελιξία (δικτυακή λειτουργία).

γ) Πρόσθετες ενσωματωμένες εφαρμογές όπως: *Ημερολόγιο* (με προειδοποίηση για περιόδους μη τελέσεως μυστηρίων), *Πρωτόκολλο αλληλογραφίας*, *Αυτόματοποιημένη εύκολη δημιουργία εγγράφων* και *ανακοινώσεων με ενσωμάτωση έτοιμων γραφικών μέσω του MS Word*, *Αυτόματη δημιουργία τοπικών αντιγράφων ασφαλείας* και προαιρετική δημιουργία εξωτερικών αντιγράφων ασφαλείας σε κάθε είδους μέσο (usb, stick, CD κ.λπ.).

Η εφαρμογή δημιουργήθηκε από ομάδα προγραμματιστών με μεγάλη εμπειρία ανάπτυξης εφαρμογών, οι οποίες χρησιμοποιούνται σήμερα από Ίερές Μητροπόλεις, την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, το Υπουργείο Δικαιοσύνης (Δικαστήρια, Εισαγγελίες) κ.λπ. Ο γενικός υπεύθυνος ολοκλήρωσης είναι Μηχανικός Πληροφορικής Α.Ε.Ι., ενώ ειδικά για την «ΕΝΟΡΙΑ» συνεργάστηκαν επιλεγμένοι κληρικοί, προκειμένου να συμβάλουν στην ανάπτυξη και τον έλεγχο της λειτουργικότητας της εφαρμογής, αλλά και της συντακτικής - γραμματικής αρτιότητας των κειμένων.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Έταιρία eftropon Τηλ. 2382081293
www.eftropon.gr

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Οι επιστολές απηχούν αποκλειστικά απόψεις των υπογραφομένων)

Άγαπητή κ. Χατζηφώτη,

(Θά ήθελα να μου επιτρέψετε να απευθύνω την επιστολή μου στον π. Βασίλειο Θερμό, συντάκτη του Περιοδικού και θά επιθυμούσα να δημοσιευθεί επωνύμως στη στήλη "Το Βήμα των αναγνωστών" του περιοδικού «Εφημέριος».)

Σεβαστέ μου π. Βασίλειε,

Σας γνωρίζω από τα βιβλία σας και από άρθρα σας στον Τύπο. Άφορμη να σας γράψω στάθηκε το τεύχος (αριθμ. 1) του μηνός Ιανουαρίου του έτους 2006 του περιοδικού «Εφημέριος». Δεν θέλω να σας ταλαιπωρώ με δικές μου σκέψεις και άργολογίες, γιατί ξέρω (ή μπορώ να φανταστώ) τον λιγιστό ελεύθερο χρόνο σας και αισθάνομαι ειλικρινά άσχημα που σας βαραίνω και σας άπασχολώ. Όμως δεν άντέχω να μην σας έκφράσω την άγωνία μου και τις έννοχές μου. Και πιο συγκεκριμένα, θέλω να σας πω ότι ντρέπομαι προσωπικά γιατί δια στόματος των αδελφών μας συμπρεσβυτέρων έκφραστήκαμε για σας -στο προηγούμενο τεύχος του μηνός Ιανουαρίου 2006- με τόσο άσχημα λόγια ως προς τον τρόπο που γράφετε στο περιοδικό και γενικότερα για το ύφος σας και την «γραμμή» σας. Πιστεύω ότι δεν καταλάβαμε ούτε στο ελάχιστο ότι αυτό που σεις κάνετε, άποτελεί πρώτα από όλα την δική σας αυτοκριτική. Αισθανόμαστε τόσο αυτόρκες, τόσο σίγουροι, τόσο μορφωμένοι, τόσο πλήρεις Πνεύματος Άγίου, τόσο «φωτισμένοι πνευματικοί όδηγοί», τόσο καλοί και αλάθηστοι ποιμένες, τόσο βέβαιοι για το άποτέλεσμα της ποιμαντικής μας προσέγγισης, τόσο χαρισματικοί Λειτουργοί, τόσο γνώστες και τηρητές της Παράδοσης, που όχι μόνο δεν άντέχουμε να άντικρύσουμε κατάματα οποιαδήποτε μορφή κριτικής, αλλά επιπλέον δεν έχουμε και την προσωπική εμπειρία και διάθεση να καταλάβουμε ότι αυτός που μάς κάνει κριτική έκφράζοντας τη δική του άγωνία (δηλ. σείς), την έχει κάνει πρώτα για τον έαντό του και μάλιστα χωρίς να προβάλλει κανένα άπολύτως δικαιολογητικό ή έλαφρυντικό. Και αυτό που κάνει μέσω του περιοδικού είναι στην ουσία ή δική του αυτοκριτική και μάλιστα δημοσίως. Γι αυτούς τους λόγους ντρέπομαι προσωπικά για τη θρασύτητά μου να μην δεχθώ την άγωνία σας και την αυτοκριτική σας και δεν θέλω να ξανα-

ζήσω τέτοια εμπειρία. Ντρέπομαι για την με κάθε τρόπο άγωνία μας και προσπάθειά μας για αυτοδικαίωση. Όλα τα παραπάνω δεν είναι κάποια προσπάθεια να άποκαταστήσω την εικόνα σας.

Άλλωστε ούτε καν με γνωρίζετε. Έχετε τέτοια επιστημονική καταξίωση και τέτοια βιωματική εμπειρία της πίστης μας, ώστε πιστεύω ότι κάθε λόγος θά ήταν το λιγότερο περιττός. Προσωπικά δεν είχα ποτέ αυτήν την εμπειρία για να μπορώ να μιλάω εύθαρσώς. Δεχθείτε το ως μία προσωπική άναγκη μου να έκφραστώ με αυτόν τον τρόπο και ως μία ειλικρινή και βαθιά Συγγνώμη για την θρασύτητά μου!

Με άγάπη Χριστού,

Πρεσβύτερος Δημοσθένης Παρασκευαΐδης,
Έφημέριος Ί. Μητροπολιτικού Ναού
Τιμίου Προδρόμου Καβάλας
frdimosthenis@yahoo.gr

Θεοφιλέστατε,

Ό γνωστός ψυχίατρος, αλλά και πρωτοπρεσβύτερος, κ. Βασίλειος Θερμός, δημοσίευσε στο ένημερωτικό για τους ιερείς της Έκκλησίας της Ελλάδος περιοδικό ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ (Οκτώβριος 2005) ένα άκόμη άρθρο «ποιμαντικού περιεχομένου». Το άρθρο αυτό είναι συγκεκριμένα ύβριστικό για τους ιερείς και για το ύψηλό λειτουργημά τους. Δεν είναι ή πρώτη φορά που ό ψυχίατρος - κληρικός άποστασιοποιείται από τους «μαχίμους» ιερείς και έκφράζει δημόσια την άπαρέσκειά του για τον τρόπο που τελείται ή θεία Λατρεία από τους Λειτουργούς της Όρθοδόξου Έκκλησίας. Η άτεγκτη κριτική του δεν έχει αφήσει κατά καιρούς καμμία πλευρά του έκκλησιαστικού βίου άθικτη. Όλα του φαΐνε: άπό τον Δικέφαλο που διακοσμεΐ τους Ναούς μέχρι τα ράσα των κληρικών... άκόμη και ή Άγία Πρόθεση, όπως γίνεται τόσους αιώνες. Όλα του φαΐνονται μαύρα, λανθασμένα, άχρηστα, άνώφελα, μαγικά... Άναλαμβάνει έτσι ως αυτόκλητος προστάτης της Έκκλησίας να διορθώσει την χιλιόχρονη παράδοσή της με νέους Κανόνες, δικής του έμπνεύσεως, που υποτίθεται ότι έκφράζουν την άλήθεια που ή ιδιοτέλεια των παάδων έχει συγκαλύψει.

Έτσι «αντιτάσσους μη ούσης», αφού παλαιότερα χαρακτήρισε τους ιερείς ως ζωα και δεν υπέστη κανενός είδους επίπληξη από τους αρμοδίους εκκλησιαστικούς παράγοντες, περνάει τώρα πιά ενεργητικά στην επίθεση στρεφόμενος όχι μόνον κατά των κληρικών αλλά και κατά αυτού του τρόπου τελείωσης των «φοβερών Μυστηρίων» για τα οποία ως κληρικός έδωσε εντός του θυσιαστηρίου μυστικά την υπόσχεση να διαφυλάττει από την βεβήλωση.

Προσπαθεί να μάς πείσει με διαφόρους κοσμικούς συλλογισμούς ότι η μυστικότητα στον τρόπο τελείωσης της Θείας Λατρείας εκφράζει μία «μαγική θρησκευτικότητα». Αντίθετα αφήνει να εννοηθεί ότι μια Λειτουργία Ντελάλιδων όπου όλα θα γίνονται με ξεφωνητά θα ήταν η ιδανική «Λογική Λατρεία». Δηλαδή με άλλα λόγια μάς λέγει ο π. Βασίλειος ότι τόσους αιώνες Ορθόδοξο Χριστιανισμού, που οι ιερείς μυστικά με δάκρυα στα μάτια, αγαπητικά, μνημόνευαν στην Άγια Πρόθεση ατέλειωτες ώρες χιλιάδες ονόματα χριστιανών ζώντων και κεκοιμημένων, όπως ο άγιος Νικόλαος Πλανάς, ήταν μάγοι και όχι λειτουργοί. "Αν αυτό εννοεί ο π. Βασίλειος τότε πρόκειται περί «δαιμονικού ζήλου» που επιδιώκει να γκρεμίσει όλο το Ορθόδοξο οικοδόμημα.

Όσοι κληρικοί τελούν συνεχώς την Θεία Λατρεία με συντριβή και κατανύξη μπορούν να διαβεβαιώσουν τον π. Βασίλειο ότι δεν αισθάνονται ότι «υποχρεώνουν την θεότητα σε συμμόρφωση» -όταν μυστικά και κατανοητικά προσεύχονται- όπως υπολαμβάνει ο ψυχίατρος-ιερέυς, αλλά με δέος έπιζητούν το μέγα Έλεος του Τριαδικού Θεού ώστε να τους αξιώσει να τελειώσουν «άκατακρίτως» τα Άγια. Ο ευσεβής Ορθόδοξος ιερέας γνωρίζει πολύ καλά ότι βρίσκεται απέναντι στο Θεό, πρόσωπο πρὸς πρόσωπο, και δεν επιχειρεί φωνάζοντας κάποιες εύχες να μεταθέσει την ευθύνη του στο Λαό. Κατανοεί τα αμαρτήματά του και συστέλλεται. Εύχεται για του Λαού τα άγνωστα και συντριβεταί. Πως αυτά δεν τα έχει ζήσει ο π. Βασίλειος;

Οί πιστοί μας πάλι από την δική τους πλευρά δεν αγωνίζονται με άγχος να ξεχωρίσουν λέξη πρὸς λέξη τί μυστικά ή εκφώνως εύχεται ο ιερέυς ή ο ψάλτης, αλλά αφήνονται στη χάρη του Μεγάλου Μυστηρίου που ενεργεί επάνω τους και μέσα τους, τόσο λογικά όσο και νοερά. Δεν διαλογίζονται κατά την ώρα της Θείας Λατρείας περί του πως γινόταν ή Προσκομιδή στους αρχαίους χρόνους ούτε αν η Α ή Β κίνηση ή λόγος μέσα στην Θ. Λειτουργία εκφράζει «προχριστιανικές αντιλήψεις». Ζούν μόνο το Μυστήριο «κατά το μέτρον της δωρεάς του Χριστού» που δίδεται στον καθένα. Το ίδιο και οι άγιασμένοι ιερείς που έχουν ασκηθεί στην μονολόγιστο εύχη και με αυτήν έχουν τακτοποιήσει τον έσωτερικό τους κόσμο δεν έχουν όλους αυτούς τους δειλούς λογισμούς που το πιο πάνω άρθρο του π. Βα-

σιλείου θέλει να τους φορτώσει. Κανένας ιερέας που τελεί άνελλιπώς τις ακολουθίες του νυχθημέρου και την Θ. Λειτουργία συχνά δεν έχει την παραμικρή αμφιβολία ότι ζει μέσα στην Χάρη του Άληθινο Θεού. Δεν έχει επομένως ανάγκη να αναγκάσει το Θεό να πράξει αυτό που ζητά, όπως νομίζει ψυχολογικά σκεπτόμενος ο άρθρογράφος, αλλά χαίρεται και συγκινείται και δακρύει που ο Τραδικός Θεός του αποκαλύπτεται πριν ακόμη προφθάσει να του μιλήσει.

Μέσα στην Εκκλησία του Χριστού δεν πρέπει να υπάρχουν «μαθητευόμενοι μάγοι», οι οποίοι να επιδιώκουν με κοσμικό πνεύμα να δοκιμάσουν νέες λειτουργικές φόρμες. Η Ορθόδοξη Εκκλησία πάντα ακολουθήσε την παράδοση που επιβάλλεται από τους ιερούς Κανόνες της, πάντα «επομένη τοις αγίοις Πατράσι...». Θα ήταν όχι μόνον άστοχο αλλά και έξαιρετικά επικίνδυνο να εισαγάγουμε στην Άγια Λατρεία μας ψυχολογικές μεθόδους. Οί συνέπειες για όσους επιχειρήσουν κάτι τέτοιο θα είναι όμοιες με αυτές των Ναδάβ και Άβιουδ, των υιών του Άαρών, που προσέφεραν αλλότριον πύρ στο Θυσιαστήριο και είχαν τις φοβερές συνέπειες που μάς καταγράφει ο Λόγος του Θεού, ή αγία Γραφή (Λευιτ. 10, 1-2).

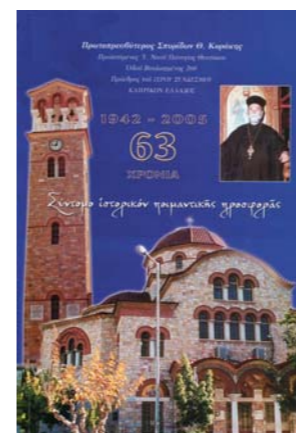
Θά διερωτηθεί βέβαια κάποιος: Δεν υπάρχει περίπτωση να παρουσιαστούν Λειτουργοί - Μάγοι ή Μάγοι να γίνουν Λειτουργοί; Νομίζουμε πως θεωρητικά είναι δυνατόν. Όταν κάποιος, παραδείγματος χάριν, ενώ είναι γιατρός και χρησιμοποιεί την κοσμική γνώση που του δίνει ή Έπιστήμη του, περιβληθεί και το ιερατικό σχήμα, όχι για να υπηρετήσει ταπεινά το Χριστό, αλλά για να έχει μεγαλύτερη δύναμη έπιβολής στους άσθενείς του, αυτός ενεργεί ως μάγος και όχι ως Λειτουργός ή Έπιστήμονας. Όταν εμφανίζεται ότι δεν είναι μόνον έπιστημονική αυθεντία αλλά περιβάλλεται και με θεϊκό κύρος, τότε φοβούμαι ότι ενεργεί μαγικά και παράλογα στις συνειδήσεις των ανθρώπων-πελατών, τότε πράγματι έρχεται «ή μιζέρια της συναισθητικής», που ο π. Βασίλειος έπιστημαίνει.

Είναι ίσως καιρός να σταματήσει ο π. Βασίλειος να προκαλεί τις συνειδήσεις των ιερέων που ταπεινά, άφιλοκερδώς, με αγάπη στο Θεό και τους ανθρώπους τελούν άνελλιπώς την Θεία Λατρεία όπως την διδάχθηκαν από τους άγιασμένους συχνά προκατόχους τους. "Αν σταματήσει ο π. Βασίλειος τόσο πληθωρικά να γράφει κατά των Λειτουργών και κατά της Θείας Λατρείας θα του δοθη ίσως περισσότερο χρόνος να τελεί τη Θ. Λατρεία, έτσι ώστε μέσα από προσωπική έμπειρία να πάρει την όρθη απάντηση στα ζητήματα τα οποία με έλλιπτη γνώση διαπραγματεύεται.

Κατασπαζόμενος την Δεξιάν Σας
Πρωτοπρ. Λάμπρος Φωτόπουλος

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση

63 χρόνια Σύντομο ιστορικό ποιμαντικής προσφοράς

Πρωτ. Σπυρίδων
Θ. Κοράκης

Ο Αιδ. Πατήρ Σπυρίδων Κοράκης, φίλος παλιός και συνεργάτης στην Αρχιεπισκοπή, αποτελεί ένα ξεχωριστό παράδειγμα κληρικού, που έργασθηκε χρόνια και χρόνια, μια ζωή ολοκληρη, για την έννοια του, για το Κίνημα Αγάπης της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών αλλά και για τον Έφημεριακό Κληρο της Ελλάδος, αφού χρημάτισε επί τριανταπέντε χρόνια πρόεδρος του ΙΣΚΕ. Άνθρωπος με έπιστημονική γνώση και θεολογική κατάρτιση, άφοσιώθηκε στην προσφορά στον άμπελώνα του Κυρί-

ου επί έξηνατρία ολόκληρα χρόνια, δημιουργώντας παράλληλα μια υποδειγματική οικογένεια. Το βιβλίο που εξέδωσε πρόσφατα δεν αποτελεί πραγματεία θεολογική, ούτε αποβλέπει με αυτό σε συγγραφικές δάφνες. Επιχειρεί με άπλο τρόπο να δώσει το ιστορικό της ζωής και της δράσης του στο χώρο της Εκκλησίας και του Έθνους, στο πλευρό του ένοριότη του αλλά και του πάσχοντος συνανθρώπου σε κάθε σημείο όπου υπήρξε ανάγκη και με τον τρόπο αυτόν να δείξει στους νεότερους ότι η προσφορά της Εκκλησίας περνά από την καρδιά πρώτα των ανθρώπων που τάχθηκαν να την υπηρετούν. Έγγραφα που αποτελούν ιστορικά ντοκουμέντα, κείμενα συνεντεύξεων, όμιλίες, κηρύγματα, άλληλογραφία, αγωνιστικά κείμενα μαζί με ένα τεράστιο φωτογραφικό υλικό από την προσφορά της Εκκλησίας σε πάσχοντες, πλημμυροπαθείς, σεισμοπαθείς, στους πρόσφυγες Κυπρίους αδελφούς μετά την εισβολή, στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία, την Ιορδανία, την Περσία και όπου άλλου. Ο Έφημεριος π. Σπυρίδων, όμως δεν λησμονεί και την κατ' οίκον εκκλησία του, την οικογένειά του, την πρεσβυτέρα και τρία παιδιά του που του χάρισαν έγγονα και δισέγγονα. Με καμάρι αλλά και σεμνότητα παρουσιάζει στο βιβλίο αυτό και τούτη την πλευρά της ζωής του. Υπόδειγμα αγαθού λευίτη και οικογενειάρχη σε ηλικία κοντά ενενήντα χρόνων εξακολουθεί να είναι παρών παντού, πάντα με χαμόγελο και ένα καλό λόγο. Μακάρι να του μοιάσουν πολλοί.

I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση

ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

Μανώλης Καρπάθιος -
Ιωάννης Τσάμης και
Ηδύμελον

Κάλαντα καλούνται συνήθως τα εύχητρια και έγκωμιαστικά δημόδη θρησκευτικά άσματα, τα οποία άδονται την παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς, των Φώτων και το Σάββατο του Λαζάρου. Σ' αυτά συμπεριλαμβάνεται και ο λαϊκός Θρήνος της Μ. Παρα-

σκευής «Σήμερα μαυρός ούρανός». Η αρχή των καλάντων του Λαζάρου ανάγεται στο Βυζάντιο και από τότε ως σήμερα άδονται σε διάφορες περιοχές του Έλληνισμού προσαρμοσμένα στο ιδιαίτερο γλωσσικό και μουσικό ιδίωμα κάθε μίας, το Σάββατο του Λαζάρου ή την παραμονή, από Καλατιστές που ονομάζονται Λάζαροι, τα δε κορίτσια Λαζαρίνες. Τα Κάλαντα του Λαζάρου ή τα «τά Λάζαρα» όπως ονομάζονται σε πολλές περιοχές αρχίζουν συνήθως με τον έρχομό του Κυρίου στη Βηθανία, όπου θλιμένες για το θάνατο του αδελφού τους, αλλά και με βαθεία πίστη Τόν προϋπαντούν οί αδελφές του Λαζάρου Μάρθα και Μαρία και συνεχίζουν κατόπιν με το γεγονός της έγέρσεως τούτου υπό του Κυρίου, ακολουθώντας την σχετική εὐαγγελική περικοπή. «Σήμερα έρχετ' ο Χριστός...» τιτλοφορείται ή παρούσα έκδοση για τη διάσωση αυτής της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και την έπιμέλεια έχουν ο Μανώλης Καρπάθιος και ο Ιωάννης Τσάμης. Ψάλλει ο βυζαντινός χορός «Ηδύμελον».

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΤΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Νσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου»

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

(Ιω. 12,1-18)

Τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας ἕνα ἱστορικό μὲν γεγονός, τὸ ὁποῖο ὅμως ἔχει διαχρονικά σπουδαία σημασία γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ ξεπερνᾷ τὶς περιορισμένες διαστάσεις τοῦ χρόνου.

Στὴν σημερινὴ εὐαγγελικὴ περικοπὴ ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ὑποδέχεται ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ τὸν Χριστὸ ὡς τὸν Μεσσία πού θὰ τὸν σώσει, θὰ φέρει τὴν λύτρωση καὶ τὴ σωτηρία. Ὁ Χριστὸς εἰσέρχεται στὴν Ἱερουσαλήμ γιὰ νὰ ὀδηγηθεῖ «ἐν ἀγαθότητι» στὸ Πάθος καὶ τὴν Ἀνάσταση. Ἡ εἰσοδὸς τοῦ Χριστοῦ στὴν Ἁγία Πόλη γίνεται μὲ τρόπο θριαμβευτικό. Κάθεται στὴ ράχη ἑνὸς πούλαριου, ὅπως κατὰ τὴν παράδοση ἐρχόταν ὁ Ἰουδαῖος βασιλιάς μετὰ ἀπὸ τὴ νίκη του κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

Ἡ συμβολικὴ αὐτὴ εἰσοδὸς τοῦ Χριστοῦ, ὁ δοξαστικὸς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον τὸν ὑποδέχεται τὸ πλῆθος, κρατώντας βῆλα καὶ στρώνοντας στὸν δρόμο πού περνοῦσε ἱμάτια, φανερώνει τὴν νέα ζωὴ πού προσφέρει ὁ Κύριος, ὁ ὁποῖος, ὅπως ὁ νικητὴς Ἰουδαῖος βασιλιάς μετὰ τὴν μάχη, ἔφερνε στὸν κόσμον μὲ τὸ Πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασή Του τὴν εἰρήνη καὶ τὴν σωτηρία.

Γιὰ τοὺς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας τὸ πούλαρι εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς εἰρήνης πού φέρνει ὁ Χριστὸς στὸν κόσμον, προσφέροντας τὸν ἑαυτό Του. Μιὰ εἰρήνη ἐνώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν Θεό, πού ταυτόχρονα συμφιλιώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν ἑαυτό του, μὲ τὸν πλησίον του. Αὐτὴ τὴν ἀληθινὴ εἰρήνη ἐκφράζει ἡ ἀγάπη, ἡ ταπείνωση, τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ πατέρες σὲ ἄλλες περιπτώσεις ἐρμηνεύουν τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἐπάνω στὴ ράχη τοῦ πούλαριου ὡς μιὰ ἀκόμη ἀπόδειξη τῆς ταπεινότητος, τῆς κενώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μορφήν δούλου γιὰ νὰ σώσει τὸν κόσμον, νὰ ἀνορθώσει τὴν πεπτωκυῖα φύση τοῦ ἀνθρώπου. Εἰσέρχεται, λοιπόν, κατὰ τοὺς πατέρες στὴν Ἁγία Πόλη ὄχι μὲ τὴν ὑπεροψία ἑνὸς κοσμικοῦ ἡγέτη, ἀλλὰ ὡς νυμφίος καὶ βασιλιάς, πρᾶος καὶ ἡρεμος ὡς ἄμνος. Ἕνας ἄκακος ἄμνος πού τὸν

**Τοῦ Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μοντάφη,
Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Μ. Ξάνθης**

πιγαίνουν γιὰ σφαγὴ, πού ὀδηγεῖται νὰ θυσιασθεῖ. Ἔτσι ἔρχεται, φορώντας τὴν ἄλογη φύση τῶν ἀνθρώπων καθήμενος σὲ ἄλογο ζῶο, πρὸς παιδαγωγία τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας συνεχίζουν τὴν ἐρμηνεία τῆς ἐορτῆς μιλοῦν γιὰ τὸν Χριστὸ πού ἀποτελεῖ τὸν κλάδο πού ἐβλάστησε ἀπὸ τὴν ρίζα τοῦ Ἰεσοῦ καὶ τὰ παιδιά τῶν Ἰουδαίων τοῦ σείουν κλάδους, ἐπεφημοῦν τὸν νικητὴ τοῦ θανάτου μὲ βῆλα, στρώνουν τὰ ἱμάτιά τους στὸ δρόμο γιὰ νὰ περάσει ὁ Κύριος, ἐνῶ ἀργότερα οἱ πατέρες τους θὰ διαμοιράσουν τὰ ἱμάτιά του. Τὰ μικρὰ παιδιά ἀναγνώρισαν ἐκ φύσεως τὸν Δεσπότη τῆς κτίσεως, ἐνῶ οἱ πατέρες τους ἐφάνησαν ἀχάριστοι. Τὰ παιδιά τὸν ὕμνησαν ὡς Θεό, ἀλλὰ οἱ πατέρες τους τὸν σταύρωσαν ὡς κακοῦργο.

Ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ νὰ ἐορτάσουμε μὲ τρόπο θεϊκό, κρατώντας βῆλα ὄχι μόνο στὰ χέρια ἀλλὰ καὶ στὴν ψυχὴ μας καὶ νὰ ἀποβάλουμε τὴν νέκρωση τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ τοὺς δερμάτινους χιτῶνες, ἀπορρίπτοντες κάθε ἔπαρση.

Καλοῦμαστε νὰ ἀνυμνήσουμε μαζὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους καὶ νὰ δοξολογήσουμε μαζὶ μὲ τὰ παιδιά ὅ,τι ὕμνοῦσαν οἱ ἄγγελοι καὶ δοξολογοῦσαν τὰ παιδιά καὶ ἂς στρώσουμε γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας τὴν ὁδὸ τῆς ἐλεημοσύνης καὶ τῆς ταπεινώσεως καὶ νὰ πορευθοῦμε μαζὶ στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Ἡ ὕμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ στιβαρὸ θεολογικὸ καὶ ποιητικὸ λόγο ἐκφράζει καὶ ἀποκαλύπτει τὸ μυστικὸ βάθος τῆς σωτηρίας πού προσφέρει ὁ Χριστὸς μέσα ἀπὸ τὸ πάθος του. Μὲ κατάνυξη καὶ προσευχὴ καλούμαστε νὰ δοξάσουμε τὴν ἄφατη μακροθυμία τοῦ Θεοῦ, ὅπως χαρακτηριστικὰ ψέλνουμε στὴν ἀκολουθία τῆς Μεγάλης Δευτέρας: «Φθάσαντες πιστοί, τὸ σωτήριον πάθος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, τὴν ἄφατον αὐτοῦ εὐσπλαχνία συνεγείρη καὶ ἡμᾶς νεκρωθέντας τῇ ἀμαρτία, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόνητος».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ στιγμιότυπα

Φωτογραφίες τοῦ Χρήστου Μπόνη
καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων

Ἀπὸ τὴ Λιτανεία τοῦ Ἱεροῦ Λευβάνου τῆς Ἁγίας Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας τῆς μνήμης τῆς (19.2.06).

Ἀπὸ τὶς ἐργασίες τῆς ἐπιστημονικῆς ἡμερίδας πού διοργάνωσε ἡ Ἱ.Μ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως μὲ θέμα «Ὁ θεολόγος καθηγητὴς ὡς παιδαγωγὸς καὶ διάκονος τῆς Ἐκκλησίας» (20.2.06).

Ὁ ἐκλεγείς Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεὶμ μὲ τὸν παραιτηθέντα γιὰ λόγους ὑγείας προκάτοχό του κ. Καλλίνικο (28.2.06).

Τοὺς ἀθλητὲς τῶν Παραολυμπιακῶν Χιονοδρομικῶν Ἀγώνων δέχθηκε ὁ Μακαριώτατος στὴν Ἱ. Σύνοδο (1.3.06).

Ἀπὸ τὴ λήξη τοῦ Σεμιναρίου Ἑλληνικῆς Γλώσσης στὴν Ἱ.Μ. Χαλκίδος, παρουσία τῶν Σέβ. Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου καὶ τοῦ νεοεκλεγέντος Σέβ. Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παύλου (3.3.06).

Ἐπίσκεψη τοῦ πρέσβους τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν κ. Mirhama Efediyeu στὸν Μακαριώτατο (8.3.06).